

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 52.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Kedd, augusztus 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- Halálra ítélték Cuvaj merénylőjét.
- Miről beszél a miniszterelnök Nagyenyeden.
- Bérházba viszik az aradi adóhivatalt?
- Választás ellenzék nélkül.
- Egy tisztikar a parancsnoka ellen.
- Az aradi sorozás eredménye.
- Kecskékkel helyettesítik a dajkákat.
- Meixner hadtestparancsnok Temesvárott.
- Ezer ember halála a törökországi földrengésnél.
- Tarkaságok.

Milyen lesz az új választójog?

— A kormány tervuzete. —

Budapest, augusztus 12.

(Saját tudósítónktól.) A kormány most tette közzé azt a választójogi tervezetet, amelynek alapján a magyar parlament képét és alkotmányos életét átalakító új választói törvény lépül. A félhivatalos Magyar Nemzet-ben jelent meg ez az alaptervezet, amely valószínűleg sok kommentárt fog eredményezni a koalíciós pártok részéről. Kétségtelen, hogy a szövetkezett pártok kifogásolni fogják a kormány tervezetét, mert hiszen ők nem választójogot akarnak a népnek, hanem az elvesztett hatalmat szeretnék visszaszerezni, hogy „boszut álljanak” azokon, akik most megakadályozták erőszakos alkotmányrontásukat. Épen ezért ne ütközzék meg senki azon, ha a koalíció lapjai kicsinyítő frázisokkal kísérik a most közzétett választójogi tervezetet, amelynek főbb vonásai a következők:

Magyarország jövődi választójoga az értelmi cenzus alapján fog felépülni. Ebben a pontban tulajdonképpen a kormány és a szövetkezett

ellenzéki pártok felfogása között nincs eltérés, mert abban az elaborátumban, melyben a baloldali pártok a maguk választójogi programját összefoglalták, a reform alapjárá szintén az értelmi cenzust tették. Eitérés talán csak annyiban lesz, hogy amíg az ellenzék az elemi iskolák elvégzését csak egy hosszú átmeneti idő múltán óhajtja a választói jogosultság feltételévé tenni, addig pedig a jogosultságot az egyszerű írás-olvasáshoz kötne, addig a törvényjavaslat készítésénél megfontolás tárgyává kell tenni, vajon nem mutatkozik-e célszerűnek, hogy ezt a megkülönböztetést már most megtegyük. Mert eltekintve attól, hogy az ellenzék proppozíciói szerint az átmeneti idő múltán a választói jog automaticus szűkebbre szorulna, — mivel az írástudók száma az átmeneti idő után is még mindig meghaladná az iskolát végzettek számát — ami bizonyára képtelenség számba menne, a megkülönböztetés mellett felhozható az az érv is, hogy a legújabb statisztikai adatok szerint az iskolavégzés nélküli, hevenyészve, egy bizonyos fokig megszerzett írástudás épen olyan vidékeken terjed, ahol eddig a kultura iránt csekély fogékonyság nyilvánult meg. A kormánynak tehát alaposan meg kell fontolnia, vajon erre az ingatag alapra felépítheti-e magyar választói jog reformját?

Nehezen lehet elképzelni, hogy a kormány abban a helyzetben legyen, hogy a vagyoni cenzust teljesen és tökéletesen kiküszöbölje. Igen nyomatékosan hangsúlyozandó azonban, hogy döntő szerepe a választóreform konstrukciójában a vagyoni cenzusnak többé nem lehet és egyáltalán csak mint kiegészítő eszköz jöhet tekintetbe. A reform felépítésének mindenféle lehetőségét számbavévé, azonban a vagyoni cenzusnak kiegészítő volta bizonyára nélkülözhetőnek alig látszik. Nem valószínű azonban, hogy ez a pont éles ellentétet jelentene a kormány és a baloldali pártok felfogása között. Legalábbis nem jelent elvi ellentétet. Mert az ellenzék választójogi operátuma a vagyoni cenzust épen, mint kiegészítő eszközt szintén alkalmazza. Az analfabétakra nézve ugyanis az ellenzéki tervezet is lehetőnek állítja a vagyoni cenzus alkalmazását. Ezzel pedig elvileg a cenzus alkalmazhatóságát már elfogadta. Jól tudjuk, hogy ez még nem jelenti azt, hogy az ellenzék

most már elfogadná a vagyoni cenzusnak bármilyen kiterjedt érvényesítését, de ezzel szemben áll az, hogy a kormány is a vagyoni cenzus érvényesítésében egy lépéssel sem mehet tovább, mint amennyire azt a feltétlen szükség és a célszerűség igazolja. Semmiesetre sem mehet annyira, hogy azáltal a reformnak bármely tárgyilagoss birálója szemében annak demokratikus karaktere elhomályosuljon.

Talán nem fog mindenben egyezni a baloldal és a javaslat álláspontja a korhatár tekintetében, amelyhez a választói jogosultság hozzátartozna. Az ellenzék operátuma a választói jogosultságot a 24-ik életévhez fűzi. Nagy kérdés, vajon így generaliter el lesz e fogadható ez a korhatár? Itt különösen a teljesen vagyontalan és az intelligencia alacsony fokán álló egyének ériási számára gondolunk. Az bizonyos, hogy a korhatárnak esetleges, ha nem is talán a 30-dik életévig való fölemelése demokratikus szempontból kevésbé eshetik kifogás alá.

A domicilium kérdése minden választóreformok egyik legnehezebb problémája. Az ellenzéki tervezet szerint szükséges volna, hogy a választó ugyanazon kerületben egy évig állandóan lakjon. Ez ellen mindenekelőtt az az érv hozható fel, hogy indokolatlanul kizárná a jogosultságból azt az egyént, a ki például egy két kerületből álló városban más vidékre költöznék. Viszont szavazó maradna az, a ki egy több községből álló kerületben községről-községre vándorol. Leghelyesebbnek látszik talán a szavazati jogot ahhoz kötni, hogy a szavazó ugyanazon községben legalább egy esztendőig lakjék.

Általában megjegyzendő, hogy az egész anyaggal alaposan ismerős szakemberek teljesen bizonytalan és ingatag alapnak tartanak, ha a betegsegélyző pénztár tagsága a szavazati jog alapjává tétetnék. Különösen jogosultnak mondják az aggodalmat egy ilyen intézkedéssel szemben, ha figyelembe vesszük e betegpénztárnak mai, az 1907-ik évi XIX. t.-cikkben megalkotott szervezetét.

Áttérve a választási aktusra, a kormány a szavazás decentralizálását tervezi olyanképpen, hogy a szavazás nagyközségenként, körjegyzőségenként,

Dal egy régi dalról.

— Egy asszony elbeszélése. —

Írta: Sz. Szigethy Vilmos.

Szeretem az uramat, amióta ismerem, akkor is rajongással voltam eltelve iránta, mikor a felesége lettem. Annyit ábrándoztam leánykoromban, amennyit minden leány ábrándozik, egészségtelen elfajulásai soha nem voltak az érzéseimnek. Puritán környezetben nőttem fel, puritán kisvárosban. Az emberek közül itt annyi volt csak a rossz, amennyinek lennie kell, hogy ne váljék émelgyősen egytormává a világ. Nem praé érzések vonzottak a tisztaság felé, de éreztem, hogy a lelket csak az elégti ki, ami hófehér a ahogy otthon a takarításnál folytattam harcot a por ellen, ugy kutattam a lelki életemben is mindig a tiszta napsugár után.

A házasságom a legönzetlenebb szerelmi házasság volt. Huszonkét éves multam, amikor férjhez mentem s a tanítónői állásomat megtartottam azután is. Ebben nem tudott megtántorítani az uram, és hasztalan volt minden törekvése, hogy ő legyen az egyedüli kenyérkereső.

A gyermekek után rajongtam, az ő nagy, titokzatos lelkük egyre több szines virágot bontogatott, s ma is ugy vagyok vele, hogy zavartalan gyönyörűségben, nagy meglepetésekben csak a gyermek tud részesíteni. A felnőtteket már eléggé ismerem, megértem a céljukat, mielőtt egyetlen

szót is szóltak volna, ellenben a gyermek talál még új formákat, mert öntudatlan a parányi életművészete és nem olyan szédületesen rafinált a törekvése, mint a nagyoké.

Mondom, huszonkét éves koromban mentem férjhez, teljesen tisztán testben és lélekben s már az első napon megcsaltam az uramat. Nem épen ugy, ahogy önök gondolják, de hiszen a csaláknak annyi változata van, hogy valamennyit elősorolni rövid volna egy egész nap.

Hogy megértessem magam, valamivel meszezebből kell kezdenem.

A legelső ábrándom nem az uram volt. Tíz-hat éves koromban, a diákszerelmem idején, nekem is volt egy kis diákom, akivel örökszerelmet esküdtünk egymásnak anélkül, hogy tudtuk volna, mit jelent a szerelem és mi az, ami örök? A kézzszorításunk lanyha volt, mégis kívánczotunk utána. Nem bizsergette meg a vérünket, gyerekek maradtunk akkor is, amikor vágyakozott egyikünk a másik után.

Látva az emberi társadalom berendezkedését, már arról beszéltünk, hogy egy pár lesz belőlünk. Nem is kell majd sokáig várnunk. én tanítóni leszek, ő adótiszt s annyi a pénzünk, hogy nem tudunk vele mit kezdeni. A világ legártatlanabb teremteséiként alkottuk meg a költségvetésünket, olyan minimális tételeket véve fel, amilyen liliputi embereknek való Álomországban.

Az utolsó nyarat is együtt töltöttük. Hegyol-

dalon, erdőben, vizesések közelében s mig én változatlanul jókedvű voltam, ő egyre komolyabbá vált, szinte a szemem láttára alakult át férfivá.

— Egy hónap még az egész életünk, mondta, akkor elmegyek. Ugy érzem, sosem találkozunk az életben.

— Érzésekre semmit sem kell adni. Az embernek minden cselekedete a saját akaratától függ.

Kezdett éjszakázni s reggel felé az ablakom alá hozta a cigányokat. Egy nótája volt csak, mást nem huzatott. egy gyöngyvirágos selyemkendőről szólt, amit valaki az esküvőjére varratott.

Ezen meláztam el én másnap, harmadnap is, a bucsuzáskor is, amikor csak a homlokomat merete megcsókolni.

Nem beszéltünk mi akkor semmiről, fogadásokat, esküvéseket nem tettünk, még is többet mondtunk egymásnak sok bőbeszédűség nélkül.

Szeptemberben elment, itthon nem maradt utána semmi, mint néhány foszladeka egy nótának, amely cseng, bong, befészkei magát az agyba és előkerül váratlanul, amikor nem is hívja senki.

Gyöngyvirágos selyem kendőm.

Később egészen elmerültek az akkordjai, jött az élet, amely kötelelességekből apró harcokból himezi ki a verejtéket fölfogó kendőket. Az

a városokban pedig szavazóköriként történnek. Ez lesz mindenesetre az általános szabály. A javaslat arra fog törekedni, hogy nemcsak ugyanazon kerület mindegyik szavazókörében egy napon menjen végbe a választás, de lehetőleg az összes kerületekben minél rövidebb idő alatt be is fejeztessék.

A javaslat az összes választási költségeket eltiltja. Az évtizedeken át olyan népszerű zászlók és annyi verekedésre okot adó tollak és jelvények el fognak tűnni a magyar alkotmányos küzdelem képéből. Ugyisint helyesebb alpra fogja helyezni a kormány a választások feletti bíráskodást.

Hátra volna még néhány szót szólni a titkosság kérdéséről. Teljességgel kizárt dolog az, hogy Magyarország az ő nemzeti és állami érdekeinek veszélyeztetése nélkül a szűkkörü választói jogról a kivétel nélkül való titkos szavazásra térhetne. A kormány ebben a kérdésben is a célszerűség és a lehetőség szempontjait fogja mérlegelni, nem feledkezvén meg arról, hogy valóban demokratikus és liberális parlamenti reformot tegyen a Ház asztalára.

Választás ellenzék nélkül.

— Az államtitkár programbeszéde. —

Távirati tudósítás.

Nagyvárad, augusztus 12.

Madarassy Gábor pénzügyi államtitkár, a margittai nemzeti munkapárt képviselő jelöltje vasárnap tartotta programbeszédét Margittán.

Bevezetésül meleg hangon emlékezett meg Márkus László elhunyt képviselő érdemeiről. Köszönetet mondott ezután a jelölés által kifejezett megtisztelő bizalomért, amelyet — minthogy eddig a nyilvános közélet terén nem szerepelt, előlegezettnek tekint. Főelve, mint eddigi 30 éves hivatalosi pályáján az, hogy lehetőleg minél többet dolgozzék és minél kevesebbet beszéljen. Mint a kormánynak bizalmi politikai állásban levő exponense nem hiszi, hogy hosszasan kell fejtegetnie programját. Jól ismerik a választók a nemzeti munkapárt programját, amelyet a miniszterelnök a kormány bemutatkozása alkalmával kifejtett.

Törhetetlen hiva a 67 es kiegyezésnek, amelynek alapján az ország közel félszázad óta óriási haladást tett. E haladás főfeltétele a nemzeti munkálkodás és ha ez megszűnik, vagy stagnál, elerőtlenedés, hanyatlás következik. A legutóbbi évek tanúsága szerint e munkálkodás stagnálása, az országgyűlés munkaképességének hiánya akkor következett be, mikor a kiegyezés közjogi alapjának megbolygatására irányuló egyoldalú tö-

rekvések irányították a parlament lényegesen kisebb részének működését. 1868 óta e törekvések mindig megnyilvánultak a közjogi ellenzék részéről, de az utóbbi időkig a parlament munkaképességét nem gátolták. Normális eszközökkel vívták a parlamenti harcot, de érvényre engedték juttatni a parlamentárizmus első követelményét, a többségi akaratot. Csak az utóbbi időben fajultak el parlamenti viszonyaink az ellenzék által követett harcmodor, az obstrukció által annyira, úgy, hogy el kellett következni a két hónap előtti sajnálatos, de elkerülhetetlen eseményeknek. Kérde, tudnak-e a választók más módot

az obstrukció legyőzésére,

mint azt, amelyet Tisza István gróf követett, aki önfeláldozással, a legtisztább lángról hazaszeretettől vezéreltetve, erélyének és szilárd meggyőződésének erejével megmentette a magyar parlamentet a teljes csódtól. Csak két mód kínálkozott a parlamenti rend helyreállítására, vagy az, hogy a többség deferáljon a kisebbség akaratának, vagy az, amelyet a képviselőház elnöke választott a kormány hozzájárulásával. A harmadik módot, amely a kölcsönös engedmény és közeledés alapján teremtette volna meg a békét, már előzőleg kísérte meg a kormány és többség eredmény nélkül. Elmentek e téren az ellenzékkel szemben az engedékenység legszélsőbb határáig, de hasztalanul.

Lelke mélyéből óhajtja, hogy a béke mielőbb helyreálljon és bizik benne, hogy az összes pártok hazafisága meg fogja találni a béke alapjait, csak kövessük a politikában az ész szavát és ne kizárólag az érzelmek, a szenvedély sugallatát. A szenvedély politikája rombol, a higgadt ész politikája eltakarítja a romokat és tovább épít.

A parlamenti rend helyreállítására égető szüksége van az országnak, mert fontos feladatok várnak megoldásra. A legfontosabb

a választójogi reform.

A kormány sürgős és legfontosabb feladatának tartja az erre vonatkozó törvényjavaslat bevezetését. A választójogi kiterjesztésében a kormány a liberális és demokratikus irány megengedhető legszélsőbb határáig fog elmenni, azon határig, amelyet a magyar állam egységes nemzeti jellegének megóvása eleje szab. Az egységes nemzeti állameszme az ország e részében mély gyökeret vert. A kerület és Biharvármegye román nemzetiségű lakosságának hazafisága, a magyar állameszme iránti hűsége, ragaszkodása köztudomású.

Sürgős törvényhozási feladat

a nyugdíjtörvény módosítása, melyet a pénzügyminiszter oly időben fog benyújtani, hogy a parlament munkaképességét feltételezve még ez évben törvényvé válik. Az adótörvények életbeléptetésén kívül az illetékreform lesz egyik to-

vábbi feladata a kormánynak, gondoskodásának tárgya lesz a hiányzó kataszteri fölmérések elvégzése, a meglévők kiigazítása, az állami üzemek intenzívebb fejlesztése, hogy azok jövedelmezőbbé tétessenek. Az állami közszolgáltatásokat, amelyet Wekerle Sándor, a zseniális pénzügyminiszter indított meg, tovább kell fejleszteni, az eddig nem épen kedvező pénzügyi eredmények dacára. Fontos feladatok várnak a kormányra az ásványolaj és földgáz-monopóliumok megalkotása következtében. A petróleumkutatást a kormány részint a maga erejéből folytatja, részint támogatja az erre irányuló szolid és megbízható magánvállalkozást. Az Erdély területén folyamatban levő földgázfeltárások reményt nyújtanak, hogy már a közel jövőben hazánk e természeti kincse a törvényben megjelölt irányelvek szem előtt tartásával használatba lesz vehető és nagy arányokban indulhat meg a gáz felhasználásán alapuló ipartelepek létesítése. Iparunk és mezőgazdaságunk terén a kormány minden rendelkezésre álló eszközzel támogatja a termelést. Sok tehát a tennivaló, sokat kell pótolni, amit politikai izgalmak és pártviszályok miatt elmulasztottunk, hogy a parlament is tud dolgozni, azt fényesen igazolja a hasznos alkotások sorozata, amelyet a törvényhozás a rend helyreállítása után létesített. Az előttünk álló feladatok az állam nagyobb pénzügyi megterhelésével fognak jární és a pénzügyi kormány nehéz feladata, hogy az állambiztonság egyensúlyát fentartsa. A kerület helyi kivánalmait illetőleg hivatali állására való tekintettel nincs joga bármit is ígérni, de biztosítja a választókat, hogy a kerület minden jogosult törekvését, amely országos közélet is szolgál, a kormány lehetőleg felkarolja és támogatja.

A negyvennyolcas lepel.

Semmiféle zavaró incidens az egész beszéd és az egész fogadás alatt nem történt. Egyetlen egy ellenvető közbeszólás hangzott el az egész beszéd alatt:

— Éljen a negyvennyolc!

Erre a jelölt, a közönség tetszése között, nyugodtan rámondta maga is az éljent. Ertsey Péter országgyűlési képviselő pedig, a kit az államtitkár után a közönség hallani kívánt, ehhez a közbeszóláshoz fűzte hatást keltett fejtegetéseit.

— Igen, mondotta, éljen a negyvennyolc, de ne kerülje el a figyelmünket az sem, hogy olykor a negyvennyolc leple alatt mit csinálnak!

És itt fölolvasta azt a minapi több lapban megjelent közleményt, amely arról szólt, hogy Auffenberg hadügyminiszter érintkezést keresett a Justh párttal.

— Én is negyvennyolcas vagyok, — mondotta — olyan értelemben, hogy ha kell, karddal is megyek az ellenség ellen, de nem úgy képe-

én diákom is messzi országutakon poroszkált s mikor álláshoz jutottam, legfőljebb bájos gyermekálmoknak tűnt fel a diákszerelmünk. Kedves, kis ártatlan álomnak, amely nem karcolja meg a szívet, mert még nincs mérge. Akkoriban foglalkozott velem egyre többet a leendő uram s kezdtem gyanítani, hogy mi az igazi szerelem. Most már fontossága van minden szónak, a széles temperamentumom jeleneteket szerzett a számomra s annyit veszekedtünk, annyit kizörtük egymást, hogy soha nagyobb, különb szerelem nem termelt a mienknél.

Amikor pedig elérkezett az ideje, rengeteg izgalom, újabb huza-vona közben megállapítottuk az esküvőnk napját. Berendezkedtünk, immár reális számítások alapján; felcícomáztuk a fészünköt, hogy kényelmes legyen minden zuga s csak nekünk tárja fel rejtett kincseit; beszéltünk gyermeki módon gügyögve, hatesztendő apróságok stílusában a jövőnkéről; becézó szavakkal halmoztuk el egymást, hogy azt gondolja bárki idegen ha lát, hogy élemt az eszünk; emlékeket sokszorosítottunk meg a felelevenítésükkel, amik mindenkinék értéktelenek lettek volna, csak nekünk voltak drágakövek, féltett kincsek, — óh, azt hiszem, holdogabb pár nem élte még ezt a világot. Mi örültünk annak, hogy egy-egy gondolatunkkal egészen új világokat fődözünk fel s mi lettünk volna vérig sértve, ha azt mondja valaki, hogy ezek ócskaságok, amik évezredek óta ismétlődnek, csak a szerelmes szív vak tompultsága talál rajtuk ujat.

A nászszakománkról korán megszöktünk. Értettük már akkor egymást annyira, hogy elég volt a szemünk összevillanása a terv megbeszéléséhez s már mentünk. Haza. Mihozzánk. Eszünkbe sem jutott a nászut, hiszen a világ egyik tája sem tár fel annyi bűbajt, mint a mi kis lakásunk!

Lámpát sem gyújtottunk, besütött a hold az ablakon, a szemünk egymáson égett. Akkor az én szerelmes uram a reszkető karjaiba zárt és én lehajtott fővel borultam a keblére... akkor... igen, akkor a szomszéd lakásban valaki még ébren volt. Magam sem tudom már, kicsoda, egy szentimentális fiatal leány, vagy öreg asszony... mindegy... de zongorázott s ideges hangfutamok után azt zongorázta, hogy... gyöngyvirágos sellyemkendőm...

A teremő erő sem tudja megmagyarázni, mi ment akkor bennem végbe. Elébe tárult minden, ami a gyermekkoromat teszi, egy sápadt arcot láttam, egy duhajkodó fiút a cigánybanda élén s azt éreztem, hogy én azt a fiút most megcsalom. Én, aki nem ígertem neki semmit. Őt, aki nem kért tőlem semmit.

Kibujtam az uram karjai közül, azt mondtam, hogy görcsösen fáj a fejem, kimerített a mai nap.

Ő gyöngéden közeledett felém, de akkor tudtam meg — soha azelőtt, de hála az egeknek, azután sem, — hogy bennem, a nyugodt életű nőben is van hisztéria.

— Ne... ne! Mindenre kérek, ami szent előttem... hagyj...

Azt sem tudtam megérteni, mekkora szenvedést okozok most neki, a zongorajáték kiforgatott, feldult, tönkretett. Ebben a pillanatban meg tudtam volna gyűlölni az uramat, szerelmes jó páromat, ha csókkal közeledik felém.

Berohantam a hálószobába, még dideregtem, mikor az ágyba bujtam, aztán elaludtam gyorsan, hogy egész éjjel egyik vad álom a másikat kergetse az én megkínzásomra.

Mikor reggel kinyitottam a szememet, az uram még mindig felöltözött, frakkban, ott ült az ágyam szélén. Az arca gyűrött volt a virrasztástól, de kipirult, mikor a mosolygásomat látta.

— Fáj-e még a fejed? kérdezte a kezem után nyulva.

— Nem fáj, már elmúlt.

— Teljesen?

— Egészen és azt hiszem, nem is tér többet vissza.

— Kis csacsim, mondta akkor ő és letérdelt az ágyam elé. Milyen végtelenül nagy, de édes csacsi az ilyen új asszonyka.

Sóhajtva mondta még később, gyermekes hangon duruzsolva.

— Sok, nagyon sok csókommal tartozol... Te csunya!

lem a negyvennyolcat, hogy az az ellenféllel szövetkezzenek.

Elutasított jelöltség.

Budapestről jelentik: A margittai kerület ellenzéki választói újból felkérték Szathmáry Mórt, hogy vállalja a jelölést, amire azonban ez ismét elutasítólággal válaszolt. Az ellenzéki választók ekkor küldöttséget menesztettek Kossuthhoz, hogy ő igyekezzen kapacitálni Szathmáryt. De Szathmáry kijelentette, hogy egészségi állapota nem engedi meg, hogy kerületében agitációt fejtsen ki s ezért a jelölést nem fogadta el.

A bástóvárosi mandátum.

Palánkáról jelentik: Adamovits István néppárti képviselőjelölt bejelentette bástóvárosi kerületbeli hiveinek, hogy a képviselőjelöltségtől visszalép. Így Evetovits János munkapártinak egyedüli ellenjelöltje Hadzsi Koszta szerb radikális jelölt lesz. Vasárnap délelőtt Evetovits János bási plébános, a bástóvárosi kerület munkapárti jelöltje, Palánkán mondta el programbeszédét. Adamovits néppárti jelölt visszalépése folytán a három Palánka község néppárti választói egy ívet irtak alá, amelyen ígérnek, hogy az augusztus 17-iki választáson valamennyien a munkapárti jelöltre fognak szavazni.

Halálra ítélték Cuvaj merénylőjét.

— A zágrábi pör befejezése. —

Saját tudósítónktól.

Zágráb, augusztus 12.

Ma délelőtt tizenegy órakor hirdették ki a Jukics-féle bűnpörben a törvényszék ítéletét, amelyet egész Horvátországban a legnagyobb izgalommal vártak. Már korán reggel szinte ostrom volt a bírósági palota előtt, mindenki szeretett volna bejutni a terembe. Tizenegy órakor vonultak be a bírák fekete ünnepi ruhában, ugyanakkor bevezették a terembe az összes vádlottakat is. Amikor Jukics Luka belépett, érces hangon ezt kiáltotta a hallgatóság felé:

— Éljen a horvát-szlovén és szerb egység!

Még mást is akart mondani, de az elnök nyugalomra intette. Jukics ezután nem zavarta a tárgyalást, de a vádlottársain észrevehető volt a nagy izgalom, amikor az elnök kihirdette ezt a megdöbbentően szigorú ítéletet:

A bíróság Jukics Lukát kötélt általi halálra, Cvijics Györgyöt, Cezarec Ágostont, Dublits Károlyt, Neidhardt Ferencet, Horvatin Kamilót öt évi, Horváth Románt hat évi és Samihier Józsefet hat havi súlyos börtönre ítélte. Badalics Vladimirt, Dolenc Ignácot, Naranicsics Dusánt és Galogaza Istvánt fölmentették.

A közönség közül sokan demonstrálni akartak az ítélet ellen, de az elnök azzal vette elejét a botránynak, hogy hirtelen berekesztette az eljárást.

A bíróság az ítélet megokolásában kimondja, hogy sem az elmeorvosok, sem a bírák nem tudták Jukics beszámíthatatlanságát megállapítani. A többi vádlottakat — mondja a megokolás, — tiz-husz évi fegyházra kellett volna ítélni, de tekintettel voltak kedélyállapotukra és fiatal korukra. Amikor Jukicsot megkérdezték, hogy megnyugszik-e az ítéletben, vagy felebbez, szinte átszellemlült arccal fordult a közönség felé s ezt mondotta:

— Én a horvát néphez felebbezek, egyedül az hivatott ítélni felettem!

Ezután eltávozott a teremből. Az elnök föl szólította a többi elítélteket, hogy viseljék magukat nyugodtan. Ezek erre azt kiáltották:

— Éljen Jukics!

Majd a horvát himnuszt kezdték énekelni. A mikor eltávoztak a teremből, azt kiáltották:

— Éljen a délszlávság! Éljen Jukics! Éljenek követői! Le a zsarnokokkal!

A közönség az ítélet fölolvása közben, valamint utána is teljes nyugalommal tanusított.

A védők semmisségi panaszt jelentettek be az ítélet ellen

Bérházba viszik az aradi adóhivatalt?

(Kellemetlen meglepetések az új adótörvény körül.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 12.

A város adóügyi hivatalában Vannay Gyula tanácsnok elnöklésével napról-napra tanácskozássok folynak. Az új adótörvény életbeléptetése ad sok gondot, mert sokkal hamarabb meg kell tenni az előkészületeket, mintsem azt eredetileg tervezték. A törvényt életbeléptető miniszteri rendelet ugyan még nem érkezett le a városhoz, azonban készen van és még e hónap folyamán megkapják a közigazgatási hatóságok, amelyek nagy busan készülnek arra a rengeteg munkára, ami az új törvény következtében reájuk hárul.

Arról már írtunk, hogy körülbelül 22,000 korona több kiadást és körülbelül 10—12 új állás szervezését kell vállalnia Arad város törvényhatóságának is, mert az adózó felek, illetve az adóval megrovandó felek száma rendkívül megszorodik.

— Pénzt és embert valahogy csak tudok szerezni — mondotta Vannay Gyula tanácsnok az Aradi Közlöny munkatársának — mert szerezni muszáj. De hogy hol fogunk dolgozni, hogy honnan vesszünk megfelelő helyiségeket, azt meg csak elképzelni sem tudom. Lehet, hogy már szeptember végén megkezdődik az adóösszeírásnak beláthatatlan kiterjedésű munkája, és nem lesz egy szobánk, ahol a bizottságok összejöjjenek tanácskozássra. A városházán nincs hely, és úgy látszik, hogy Róka József pénzügyigazgatónak lesz igaza, aki azt mondotta, hogy a város kénytelen kellelten rá fog fanyalodni arra, hogy az adóhivatalt székházából kilakoltassa és bérházban helyezze el.

Mikor a napokban nagyjában és általánosságban rámutattunk arra, hogy micsoda pénzbeli áldozatokkal jár Arad városára nézve az új törvény életbeléptetése, akkor csak a személyzeti több kiadásról volt szó. Most tűnik ki, hogy a 22000 korona csak egy kis része ama tehernek, amelyet a városnak viselnie kell. Itt van a helyiség kérdés, amelynél nem kevésbé olcsóbb annak berendezése sem. Az új törvény értelmében ugyanis már 1913. évre 24.000 adóbevallási ívet kell az aradiaknak kitölteniök. Ezeket a törvény értelmében vasszekrényben kell tartani és 30 esztendeig meg kell őrizni. Minden évben legalább 20.000 új bevallási ív megőrzéséről kell gondoskodni, mert minden esztendőben lesz adókiivetés az eddigi 3 esztendő ciklus helyett. A kataszteri birtokívek is szaporodnak, ezek elhelyezésére is vasszekrények kellenek, több lesz a nyomtatvány számlája a városnak, szóval a dologi kiadások évente legalább 10.000 koronával emelkednek csak az adóügyi osztálynál, ami szintén nem szorosan vett városi feladatok elvégzéséből keletkezik.

A törvényt életbeléptető miniszteri rendelet megérkezése után nyomban intézkednie kell a törvényhatósági közgyűlésnek az ugynevezett jövedelem becselő küldöttségek összeállításáról. Az új törvény ugyanis az adózónak összes jövedelmeit, bármiből eredőek legyenek is azok, egybe foglalja és ezután veszi az adót. A törvényhatóságnak lesz kötelessége, hogy a maga kebeléből két közgyűlési tagból álló bizottságot küldjön ki azzal a megbizással, hogy minden egyes adófizetőnek egy évi jövedelmét hozzávetőlegesen megállapítsák. A bizottság elnöke egy városi tiszt-

viselő. Ezzel a törvény a bevallási ívet akarja ellenőrizni. A bizottságok munkálatai hetekig, sőt hónapokig is eltarthatnak és szintén óriási terhet rónak a polgárságra, illetve a városatyákra. Ha például októberben kezdik el munkájukat, senki sem kívánhatja, hogy a kereskedő vagy iparos városatya épen a főszezonban hetekig legyen távol üzletétől, vagy műhelyétől és egész délelőttjét az állam jövedelmei szaporítására fordítsa. A küldöttségek összeállítása tehát óriási nehézséget fog okozni, mert mindenki huzódni fog attól, hogy erre a munkára kiszemeljék. A mi viszonyaink mellett, ahol a törvényhatósági bizottság legnagyobb részt napi munkájából megélő egyénekből áll, roppant súlyos követelmény, hogy valaki foglalkozását hetekre elhanyagolja.

Az aradi viszonyok ismeretében változott meg az eredeti terv, a küldöttségek összeállítására vonatkozólag, úgy volt, hogy harminc bizottság tárgyaljon egyszerre és így igen rövid idő alatt befejezhető volna munkáját. Minthogy azonban ez hatvan törvényhatósági tag igénybevételét jelentette volna, (körülbelül a közgyűlés felének okkupációját,) Vannay tanácsnok azt fogja javasolni, hogy inkább kevesebb számú bizottság él utalja a törvényhatóság a jövedelembebecslést, mert így talán remélhető lesz, hogy a törvényhatóság vagyonszerűbb tagjai vállalni fogják ez a nehéz munkát.

A törvénynek ez az ujtása arra szolgál, hogy mint már említettük, részint egyes adózók bevallását ellenőrizze, másrészt pedig, hogy az eddigi bürokratikus adómegállapítást korrigálja. Amennyi javulást okoz ebben az irányban, és kiveszi az íróasztala mellett dolgozó tisztviselő kezéből a jövedelembebecslést, annyira tág teret ad egy másik végletnek. A törvénynek van ugyanis egy paragrafusa, amely megengedhetővé teszi, hogy valakinek az életmódját, sőt bármilyen abszurdumnak lássék is, az adósságát is megadóztassák. Ugy intézkedik ugyanis ez az említett szakasz, hogy a küldöttség, habár nem rendelkezik is pozitív adatokkal, valakinek jövedelmét illetőleg megállapíthatja azt, annak életmódja szerint is, ami azt jelenti, hogy például a fiksz fizetésű tisztviselő, aki adósságcsinálásból él, nem a jövedelme után, hanem az adósságai után fog adót fizetni. A társadalom igen széles rétegeiről tudjuk, hogy állandó jövedelmén felül költenek és ezért az új törvénynek az a rendelkezése úgy reá, mint az adóját irányító polgártársaira is igen kellemetlen meglepetéseket tartalmaz.

Egy rendkívül fontos ujtása továbbá az új törvénynek az is, hogy a jövőben az adókiivető bizottságok hatalmát rendkívül megnövelni. Elremléi ugyanis, hogy az az adó, amelyet a kiivető bizottság megállapított, a kiivetés napjától számított 15 nap múlva fizetendő a fél által tekintet nélkül arra, hogy az felebbezéssel él a felszólamló bizottsághoz. Mig eddig ez utóbbi fórum döntése sem volt elég ahhoz, hogy valakinek adóját a kiivetési ciklusra megállapítottnak vegyék, ha a fél felebbezett, — a jövőben az első foku bizottság kiivetése után nyomban ráteheti a kezét a végrehajtó az adózóra és ismerve az ismerendőket, elképzelhető, hogy mennyi kellemetlenség, mennyi vegzáció és összeütközés keletkezik majd az adóhivatal és a polgárság között.

TANÜGY.

(—) Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Deschenszky Nándor borosjenői gyógypedagógiai tanítót saját kérésére a siketnémák soproni államilag segélyezett intézetéhez helyezte át.

Kecskékkel helyettesítik a dajkákat.

(Érdekes újítás a gyermekmenhelyeken.)

Távirati tudósítás.

Pécs, augusztus 12.

Napról-napra aggodó gondját képezi az állami gyermekmenhelyeknek az anya nélkül oda került csecsemő gyermekek táplálása, akiknek a száma mindinkább szaporodik. Van olyan vidéki intézet, ahol tíz anyátlan csecsemőt gondoznak. Van ezek között néhány olyan, akinek az édesanyja elhalt, vagy beteg; de nagyobb számmal vannak azok, akiknek már a születése kellemetlen volt az anyára. Ezeket azután mielőtt még édes gögicséléssel és boldogító mosollyal az anyai szeretetet a maguk részére biztosítani tudnák, kiadják az állami gyermekmenhely megkerülésével lelketlen, kapzsi asszonyokhoz, akik csak akkor viszik be őket a menhelybe, a mikor anyjuk a beígért tartásdíjat nem fizeti és amikor a gyermek betegségtől gyötörve a sir szélén áll.

Ezeknek az ártatlanoknak a megmentése az intézeti orvos legfontosabb, legszebb, de legnehezebb feladata. Legtöbb esetben leghasznosabb orvosság az anyatej lenne, de igen sokszor még drága pénzért sem lehet szoptatós dajkát kapni. Ilyenkor úgy segített az intézet, hogy egy-egy csecsemőjével bent lévő anyának külön jutalomdíjat — havi 6—8 koronát — fizetett azért, hogy a saját gyermeke mellett még egy másik anyátlan csecsemőt is szoptatott. A jutalomdíj mellett külön étadagokat kellett adni az ilyen anyának s emellett dédelgetni őket, mert ha valami nem kedvük szerint történt, megtagadták a kis mostoha táplálását.

Pár hónap előtt Ruffy Pál miniszteri tanácsos, az állami gyermekmenhelyek országos felügyelője kecskét küldetett a pécsi menhelynek, azzal az utasítással, hogy tegyenek kísérletet a kecsketej elhasználásával. Előbb a kifejt tejet használták a mesterségesen táplált csecsemőknél, pár nap óta pedig sikeresen kísérleteznek az anyátlan csecsemők közvetlen szoptatásával. Három-négy csecsemő szopik elégséges tejet egy-egy kecske emlőjéből. A tisztára fűrésztöltött és jól ápolts kecske néni mintha átérzné azt a magasztos feladatot, amelyet teljesít, olyan szépen türi, hogy a gyermek emlőjét szivja. Közbe-közbe oda néz, beget, mintha biztatná a kisedet. (Érdeklődünk az aradi gyermekmenhelyen, ahol azt felelték, hogy itt is dajkahány van.) Ezen a kínos helyzeten segíteni kellett. Illetékes körökben elhatározták, hogy a gyermekmenhelyeken az anyákat kecskével pótolják. Legelőször a pécsi állami gyermekmenhelyen kísérleteznek a kecskével. Külföldön nem ritka a dajkaszolgálatot teljesítő kecske, de nálunk még nem tudunk rá példát. Kiváló párisi gyermekorvos írja, hogy tömeges használatnál tapasztalta a kecsketej kiválóan jó hatását csecsemők táplálására. Azáltal, hogy a kecsketej vegyi összetételében igen közel áll az anyatejhez, az állat pedig ugyiszólván teljesen mentes a tüdővész bacillusaitól: igen nagy jelentősége van e kísérleteknek, mely ha beválik és nyomában a dajkakérdés megoldása jár, úgy Ruffy Pál orsz. felügyelő csak gyarapította a gyermekvédelem terén eddig szerzett hervadatlan érdemeit.

A képviselőház elnöki emelvénye. Budapestről jelentik: Megemlékeztünk néhány héttel ezelőtt arról, hogy a képviselőház elnöki emelvényét Tisza István gróf rendelkezése alapján alacsonyabban állítják fel. Az emelvény átépítési munkálatai már majdnem teljesen elkészültek s valószínűleg pár nap múlva teljesen befejeződnek. Az elnöki emelvényt félméterrel eresztették lejjebb, ezáltal természetesen az előadói emelvényt is ugyanannyival süllyeszteni kellett. Az elnöki emelvénynek azt a részét, amelyet Kovács Gyula országgyűlési képviselő, Tisza István ellen intézett merénylete alkalmával megsértett, egyelőre úgy hagyják és csak a további intézkedés után fogják teljesen kijavítani. Az elnöki emelvény bal és jobb oldali feljáróját megerősítették, úgy, hogy most a képviselő

selőktől az elnökhöz vezető feljárt sokkal szilárdabb, mint volt. Most már az elnöki székből a teremben ülő minden egyes képviselőt meg lehet látni, míg a régi emelvényről a jobb és bal oldalon ülő képviselők egy részét nem lehetett látni.

Miről beszél

a miniszterelnök Nagyenyeden.

— Harc a békéért —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 12.

Lukács miniszterelnök nyomán a munkapárt a parlamenti és politikai helyzetet optimisztikusan fogja föl. Nem azért, mert az általánosan óhajtott parlamenti béke már küszöbön volna, hanem azért, mert az obstrukció feletti győzelmet előbb-utóbb a nemzet ratifikálni fogja.

Lukács miniszterelnök — mint fővárosi tudósítónk jelenti — nagyenyedi beszámolójában körvonalozni fogja az ellenzék ismert békefeltételeire a kormány ellenföltételeit.

Lukács beszámolójának körvonala.

Az ellenzék követelése, amennyiben azok mértékét meg lehet állapítani: 1. reparálása a történet sérelmeknek: 2. Tisza és Lukács fejvétel s 3. a választójogi reform. A kormányhoz közel álló forrás szerint a következőképp ítélik meg ezeket:

— Ami az ellenzéknek ezt a három követelését illeti, az első föltétel részben teljesíthető, amennyiben a munkapárt készsággel egyezne bele olytartalnu házdeklarációba, hogy a véderőtörvények megszavazási módja *precedensül a jövőben nem szolgálhat* és hogy az érvényes új házszabályokat sem a többség, sem az elnökség meg nem sértheti. Azonban a véderőtörvényeket illetőleg restitució in integrumról szó sem lehet. Az új házszabályokat a törvényhozás az ellenzék közreműködésével saját hatáskörében oly módon fogja megalkotni, hogy azok segélyével *többé obstrukcióval törvényalkotást megakadályozni ne lehessen*, viszont a házszabályok teljes mértékben meg fogják védeni a kisebbséget az elnökség, vagy a többség erőszakoskodása és a szólásszabadság korlátozásaitól. Ezen a ponton tehát munkapárt és ellenzék között a békés megegyezés lehetséges.

— Sokkal nehezebb a megegyezés az ellenzéknek személyi alapon tett követeléseire vonatkozólag. A munkapárt egyszer már — *contra coeur* — hozott személyi és pedig, hangsúlyoznom kell súlyos érzelmi áldozatot a parlamenti béke oltárára. *De az egész munkapárt önértékével ellenkezik, hogy ezt az áldozatot megismétlje.* Sem Lukács László miniszterelnöknek, sem a munkapártnak egyáltalában semmiféle elfogadható indoka arra nincsen, hogy egymástól elváljanak. A miniszterelnök *birja úgy a korona, mint a parlamenti többség bizalmát.* De van oka joggal föltételezni a törvényhatóságok tulnyomó többségének megnyilatkozásaiból, hogy birja a közvélemény tekintélyes többségének bizalmát is. Ily körülmények között a kabinet és a többségi párt felvételének jogosultságát nem ismerhetjük el. Ez a kontroverzia tehát egyelőre még elháríthatatlan akadályát fogja képezni az ellenzékkel való békés megegyezésnek. De hát minden háborúnak egyszer kell, hogy vége szakadjon és minden béke csak a kölcsönös engedékenységen utján létesülhet. Az ellenzéknek tehát — ha meg akar velünk egyezni — engednie kell 50 százalékot s be kell érnie a követelése felével, vagyis Tisza István gróf lemondásával a házelnökségről. Tisza gróf geszti nyilatkozatából kiviláglik, hogy az ellenzék békefeltételeinek ez a személyi része nem fog akadályokba ütközni.

— Ezenfelül későbbi időpontban az ellenzék személyi követeléseinek a kabinetfőre vonatkozó

része esetleg szintén teljesedésbe juthat. Minden ellenzéknek módjában áll megbuktatni a miniszterelnököt, vagy olyképp, hogy a korona előtt valószínűsíti a kabinetelnök nélkülözhetőségét és elbocsátásának előnyös voltát, vagy a közvéleményben sikerül neki megrendíteni a miniszterelnök népszerűségét oly módon, hogy ez utóbbi önként fogja átengedni a helyét egy népszerűbb s az ellenzék előtt is rokonszenvesebb politikusnak. Ez azonban csak későbbi eshetőség.

— Végül a választójogi reform. A kormány épen most hozta nyilvánosságra választójogi reformtervezetének elvi körvonalait. Ezek lényegileg megközelítik a szövetkezett ellenzék legutolsó választójogi elaboratumának megállapodásait. Az ellenzék tehát könnyen ráállhat erre a „platform”-ra s erről tovább tárgyalhat a kormányval s a munkapártnal egy közös elaborátum megalkotására.

— A jelzett utvonalon tehát megalapozható a munkapárt és az ellenzék közötti békés kompromisszum és parlamenti együttműködés. Tudomásom szerint ezek lesznek Lukács László miniszterelnök nagyenyedi beszámolójának főbb vonásai.

Egy „kiáltvány.”

Lukács Lászlónak Nagyenyeden augusztus 15-én mondandó beszámolóbeszéde alkalmából a nagyenyedi függetlenségi és 48-as kör vezetősége bárdolatlan hangú kiáltványt intézett tagjaihoz. A kiáltvány a többi közt ezt mondja:

— A függetlenségi és 48-as párt tagjaitól a múlt vasárnap tartott választmányi ülés határozatából kifolyólag elvárjuk, hogy sem tisztelgéseken, sem Lukács László nevében adandó ebéden meg nem jelennek és nemzeti színű zászlót tiszteletre lakásukon ki nem tesznek. A legszigorubb és leg-súlyosabb pártkérdéssé tesszük ezt, sőt az egész ország közvéleménye előtt megbélyegezzük az esetleg megtévelyedőket.

A miniszterelnök utazása.

Budapestről jelentik: Lukács László miniszterelnök holnap reggel megérkezik Tátra-Lomnicról Budapestre, itt két napot tölt és szerdán este utazik Nagyenyedre, hogy ott beszámoló beszédét elmondja.

Minisztertanács.

Bécsből jelentik: A *Neue Freie Presse* jelentése szerint a legközelebbi magyar minisztertanácsot Lukács László miniszterelnöknek a nagyenyedi beszámolója után e hó 16-án tartják meg, amely alkalommal a politikai helyzetet vitatják meg. A miniszterelnök részt vesz e hó 18-án a felség születésnapján tartandó ünnepeken, azután Ischlbe utazik, hogy kihallgatáson jelenjék meg a király előtt.

Tisza és Andrásy vitája.

Andrásy Gyula gróf a Magyar Hirlapban *Végszó* címen rövid nyilatkozatában véglegesen befejezi Tisza István gróffal folytatott polemiját. Andrásy nyilatkozatában a következőket írja:

— A speakerre vonatkozólag ugyan Tisza azt mondotta, hogy az igazság kettőnk között van, de én örökre meg leszek elégedve, ha sohasem lesz teljesebb igazam, mint a jelen esetben. Állításom tökéletes igazságát látom abban a kétség-telen tényben, hogy a XIX. században egyszer buktatta meg az új többség a régi speakert, s most már a parlamenti szokásjog elismert tétele, hogy a speakert a változó többség újból megválasztja. Tisza István különben magukat a tényeket lojálisan elismeri.

Vitánk második pontjának befejezéséül precizirozom állításumat. Emlékezetem és hitem szerint a koalíció után Tisza István katonai álláspontja miatt nem lett miniszterelnök. Ő ugyanis akkor a mi katonai programunk megvalósítását

tartotta szükségesnek és nem akart a rideg visszautasításért felelősséget vállalni. Ezt nem azért tette, mert az általunk kívánt reformokat objektíve fontosnak és nélkülözhetetleneknek tartotta, hanem azért, mert a visszautasítás ödiómával terhelten sikerre nem számíthatott. Ez azonban nem változtatja meg azt a tényt, hogy ő emlékezete szerint legalább katonai álláspontja miatt nem lett miniszterelnök.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Pintér Imre** a budapesti volt Népszínház elsőrendű tagjának művész estélyét, mely a cirkus megnyitó előadása miatt elhalasztódott, f. hó 17. és 18. án tartják még. Az elsőrangú családi műsor, mely sehol sem tévesztette el hatását, itt is a legnagyobb sikerre számíthat. A művész-estre szóló jegyeket szerdától kezdve Gonda László színházi pénztáros árúsítja.

* **Uj könyvek.** *Bölsche*: Szerelem az élő világában, *Dumas* Napoleon, *Biró*: Kunszállási emberek, *Lázár*: Bethulia, *Barret*: A towerhilli titok, *Jászai*: Nemzeti államok, *Sombart*: Die Juden, kaphatók *Kerpel* könyvkereskedésében.

* **A negyven éves asszony.** (Az Uránia új háromfelvonásosa.) Ismét egy hatalmas, három felvonásos sláger kerül színre az Urániában s biztosra vehető, hogy az Uránia új darabja épen olyan maradandó sikert fog aratni, mint az eddigiek valamennyien. Balzac örökértékű, hallhatatlan művében a harminczeves asszony lelkét analizálja, de a „Balzac korbéli nőnél” sokkal érdekesebb a negyven év körüli asszony. Az elfojtott szenvedélyek ebben a korban elszabadulnak s a féktelen és egyúttal fékezhetetlen vágy uralkodik a nőn. A szenvedély elragadja, nem törődik többé senkivel és semmivel, megy, amerre vére hajtja, feláldoz mindent, családi szentélyt, nyugalmas életet, zavartalan boldogságot. Egy ilyen szerenésellen nőnek fenséges tragikumát mutatja be az Uránia legújabb filmje. Az érzékiség leánya völgyének karjába dobja a darab hősnőjét, ki most már nem is adja vissza leányának szerelmesét, elhagyja a családi otthont és követi a férfit. Természetes, hogy a már nem fiatal asszony vonzóereje nem sokáig tart, a férfi, a szerető elhagyja, s a szerencsétlen nő, ki nem tudott érzékiségén uralkodni, a legnagyobb nyomorba jut. Leánya, aki időközben nevelőnek megy, már csak halálos ágyán látja viszont bűnös anyját. Ez a halvány, elmosódó kerete a nagyszerű társadalmi drámának, amelynek minden egyes jelenete a való élet megdöbbentő erejével hat. A darab maga ne csak kiállítását, de meséjét tekintve is a legelső köze tartozik. Talán mozarabnak még nem is dolgoztak fel ilyen hálás témát, amelynek tragikuma ennyire tiszta és teljes lenne. A holnapi bemutató iránt általános az érdeklődés. 175

* **Dick Turpin a banditák királya.** (Szenzációs műsor az Apollóban.) Kedden kerülnek bemutatásra az Apolló-színházban az új szezon első slágerei. „Dick Turpin a banditák királya” című kép az új műsor egyik büszkesége. Igazi vérbeli bűnügyi dráma, amely izgalmas cselekményével és a beállítás fejlett eszközeivel jóval felülmúlja az eddig bemutatott hasonló zsánerű képeket. Az új műsorral kerül bemutatásra „A nőgyűlölő”, a legelső itáliai kétfelvonásos vígjáték. A 2000 méteres fenomenális film cselekménye a Rivierán játszódik le. Az ott üdülő hölgyek boszut esküdtek mr. Cook, az antifeminista egyesület elnöke és a fess unokaöccse, Jacques ellen. A hölgyek megbízzák Dorinát, a szép özvegyet, hogy vesse ki halóját a csinos fiatalemberre. Ez sikerül is neki, az igaz, hogy közben ő is szerelmes lesz Jacquesbe. Amikor a nagybácsi megtudja a történeteket, előbb tombol haragjában, hogy öccse így felrugta az ő elveit, de aztán Dorinához megy s elhítteti vele, hogy Jacques csak tréfát űz vele. Dorinától egyenesen Jacqueshez siet s neki meg Dorina szerelméről mondja el ugyanazt. Amikor látja, hogy szavainak hatása alatt Jacques mennyire elszomorodik, azt ajánlja neki, hogy a legközelebbi hajóval menjen haza Amerikába. Jacques sebtiben néhány bucsuzót ír s elutazik, de levelét nem tudják Dorinának kézbesíteni, mert ő is elutazott. Az öreg Cook csak most veszi észre, hogy ő mekkora ostobaságot követett el. Az első vonat-

tal siet a kikötőbe, de már csak távcsövén át láthatja a távozó hajót, amelynek fedélzetén egymást átkarolva áll Jacques és Dorina. 177

Ezer ember halála a törökországi földrengésnél.

Távíráti tudósítás.

Konstantinápoly, augusztus 12.

Az afrikai partokon, Tripolisban, külháboru ejt pusztító sebeket az izlám testén, ugyanekkor elolthatatlannak és kiegyenlíthetetlennek látszó belső viszálykodás rázza meg minden eresztékében a birodalom európai részét. Egy szenvedelmében elvakult politikai küzdelem szörnyű bizonytalansága, a vele járó fejetlenség és zűrzavar dulja fel az ország fővárosát s ezalatt fegyveres lázadás lángja csap magasra Albániában, fölkelő seregek ostromolják meg a városokat, s diadalmas masirozásukban már-már Konstantinápoly falai alatt állanak meg. Minden recseg-ropog és összeomlani készül, ami a félhold dicsőségéből odalenn még megmaradt, s most a katasztrófa zajába, melyet az emberi szenvedelmek zúdítottak az ország nyakába, egyszerre beleszól a természeti erők háborgása s megsokszorozza a veszedelmet, halált és pusztulást.

A távíró mára eliszonyító híreket jelent arról a földrengésről, mely *Törökország tengerparti részein*, de különösen a *Dardanellák mellékén*, virágzó tájakon végigszántott s gyászba és siralomba borított egész vidékeket. Városok és falvak sokasága érezte meg a rettenetes földindulást, milliókra és milliókra megy az anyagi kár, amit az emberi lakóhelyek megsemmisülése jelent s ezzel együtt, ennek nyomában járt az emberi élet tömeges pusztulása. Az eddigi jelentések szerint ezernél többre rug csak a halottak száma; a sebesültek pedig sok-sok ezerre.

Szegény Törökország! Szegény beteg ember! Csak az imént hittük, hogy meggyógyult, föllábadt, megújodott, hogy Főnix-madár módjára diadalmasan kel ki egy forradalom tüzesőjből, hamvaiból s most úgy tetszik, az volt utolsó erőfeszítése, amit mi az új élet első jeleinek néztünk. Az emberi szolidaritás, a humanizmus szempontjain kívül különös nemzeti rokonérzésből is fájdalommal kísérjük a katasztrófának azt a halmozódását, mely egy hajdan hatalmas nemzetet oly súlyosan megpróbál.

Az elszomorító kép a következő távíratokból alakul ki:

Konstantinápolytól — Izmidig.

Konstantinápoly. Magántávíratok szerint a földrengés áldozatainak és sebesülteinek száma összesen ezer. Perisztazisz közelében a tenger igen sok döglött halat vetett partra. Gallipolisban a földrengésnél igen sok katona vesztette életét. A Marmara nevű sziget szintén sokat szenvedett a földrengéstől. Templomok, lakóházak és iskolák omlottak össze és több embert agyonzúztak. Artaki helységben igen sok ház beomlott. A lakosság a szabadban tanyázik.

A belügyminiszter hivatalosan megerősíti, hogy *Myriophilon* várost, valamint *Ganosz*, *Chora*, *Platanosz*, *Kerazia*, *Milla* és *Ustuderá* községeket tüzvész és földrengés teljesen elpusztította. Emberéletben is nagy a pusztulás. *Drinápolyban* husz mecset, igen sok lakóház és torony rongálódott meg. Emberéletben nem esett kár. *Luleburgazban* az összeomló épületek két embert zúztak agyon. *Dedeagacs* közelében a híres melegvízforrások kiapadtak. *Csoria* helységben félmillió franknyi kárt okozott a földrengés. *Teriztaszisz* városkában, amely a Márvány-tenger partján fekszik, a földrengés után kitört tüzvész 200 épületet pusztított el. 70 embert az összeomló falak agyonzúztak, 150 et megsebesítettek. Azok a házak, amelyeket a tüzvész nem pusztított el, a földrengés folytán dőltek romba. *Csatalságban* a földrengés csak kevés kárt okozott. A földrengés egészen a kisázsiai *Izmid* és *Balikeszisz* helységekig terjedt. A sürgősen összeült minisz-

tertanács háromezer fontot szavazott meg az első segélyekre.

Gallipolinak vége van.

Konstantinápoly. Az óráról-óra érkező újabb hírekől kitűnik, hogy a földrengés, amely Konstantinápolyban alig okozott kárt, a Márvány-tenger északi partján, valamint az ázsiai oldalon is borzalmas pusztítást vitt véghez.

A katasztrófális földrengés középpontja *Gallipoli* volt, amellyel még mindig nem tudtak összeköttetést létesíteni. A Konstantinápolyba érkezett görög hajók kapitányai és utasai megrendítő részleteket beszélnek a földrengés pusztításáról. A földlökések után forró vízi források törték elő, amelyek nemsokára a földrengés következtében támadt földnyílásokban tűntek el. A kőből épült házak mind elpusztultak. Sajátságos, hogy a házaknak a tengerre néző homlokzata omlott be, míg a hátsó front sértetlen maradt. A fából épült házak jobban állottak ellen a földrengésnek. *Gallipoliban* a forró víz valamennyi kikötőhidat elpusztította. A földrengés egyébként itt okozta a legnagyobb kárt. A földrengést a tengeren is érezték s a gőzösökön eleinte azt hitték, hogy torpedókkal, vagy víz alatt uszó aknákkal ütköztek össze. A Gallipoliból érkezett legutolsó hír szerint az egész város elpusztult és csak a kaszinó épülete maradt épségben. A sebesülteket hajóra szállították. A lakosság a szabadban tanyázik és sokat szenved az éhség és szomjúság miatt. A kormány egy torpedóhajót küldött orvosokkal és kötőszerrrel Gallipoliha.

Nagy kárt okozott a földrengés *Rodostóban* is, ahol a város felét elpusztította, *Gámf* és *Hora* között az egész part lángban áll. A nagy vihar miatt az elhaladó gőzösök nem közeledhettek a parthoz. A part mentén a tenger vize olyan volt, mintha fölforraltak volna.

Sok helyen a földrengés következtében a kutak és források bedugultak, úgy, hogy a lakosság nemcsak éhezik, de vizet sem kaphat. A földrengés a *Dardanellák* erőit is erősen megrongálta. Két ágyut a földrengés felfordított. Megerősítik azt a hírt, hogy a földrengés a trójai ásatások színhelyén is nagy károkat okozott.

Ezer halott.

Konstantinápoly. Magánértesülések szerint a földrengésnek eddig ezer halottja és háromezer sebesülte van: ötezer ember hajléktalanná vált. *Rodostóban* néhány ház és egy mecset összeomlott. A szomszédos *Solarion* helységben kétszáz lakóház, a templom és az iskolák dültek össze. Száz ember elpusztult. Híre jár, hogy huszonnyolc város és falu, amelyekben görögök laktak, teljesen elpusztult, *Drinápolyban* a konak erősen megrongálódott. A hozzátartozó melléképületek, valamint a börtön összeomlottak. A romok négy katonát temettek maguk alá.

Konstantinápoly. A *Dardanellák*ból érkező hajók folyton új sebesülteket hoznak Gallipoliból. A lakosság hiányos öltözetben a szabadban tanyázik és nagyon sokat szenved az időjárás miatt. Több torpedónaszádot küldtek orvosokkal és kötőszerekkel a katasztrófa színhelyére.

Összetolódnak a hegyek.

Konstantinápoly. Nagyon erősen megrongálta a földrengés *Myriofilo* helységet, hol minden romokban hever. A szerencsétlen helység lakói embereket küldtek a tengerpartra és ez a szomorú küldetésük összetett kezekkel könyörgött az arra haladó hajóknak, hogy vigyenek élelmiszereket és sátrakat *Myriofiloba*, mert elviselhetetlen az éhínség. *Myriofilo* katasztrófája azért volt olyan rettenetes, mert a várost körülvevő két hegy a földrengés következtében összebb tolódtott és a várost valóságoslag összenyomta. Sok helyen petroleumforrások is buggyantak ki a föld szakadékaiból, melyek meggyuladtak. Bulgáriából is hasonló hiobhírek érkeznek. Nagy kárt tett a földrengés *Philippopolisban*, *Adrianopolisban* pánik tört ki a lakosság között.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Meixner

hadtestparancsnok Temesvárott. (Az altábornagy beszéde a tisztekhez)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Temesvár, augusztus 12.

Zweienstammi Meixner Ottó altábornagy, a hetedik hadtest új parancsnoka, Temesvár vezénylő tábornoka tegnap érkezett Temesvárra. Eleve is tiltakozott minden ünnepélyes fogadtatás ellen s egyszerűen, katonai rövideggyel és határozottsággal foglalta el új és diszes állását.

Maixner Ottó hadtestparancsnok vasárnap reggel hét óra harminchat perckor a szegedi személyvonattal érkezett Temesvárra. Budapest felől jött, gyorsvonaton ment Szegedig, ahol éjfél után egy órakor érkezett meg s mivel nem akart a reggel félhat órakor Temesvárra érkező személyvonattal tovább indulni, ezért szalonkocsija, amelyben az éjszakát átaludta, ott maradt a szegedi állomáson, míg csak a Temesvárra induló szegedi személyvonathoz nem esatolták. Így érkezett az új hadtestparancsnok Temesvárra s a vasúti állomáson csak rövid, egyszerű fogadtatásban részesült.

Meixner egyedül jött s amikor kiszállt a szalonkocsiból, már ott várták bahnbrücki Schilhawsky József lovag, vezérkari ezredes, a hetedik hadtest vezérkari főnöke és benedekfalvi Detrich Gyula buszárhadnagy, a volt hadtestparancsnok személye mellé rendelt segédtsit. Schilhawsky ezredes rövid pár szóval üdvözölte a hadtestparancsnokot, aki mindkét tiszttel szívélyesen kezet fogott, mire a Temesvár szabad királyi város képviselőjében megjelent Geml József királyi tanácsos, polgármester-helyettes üdvözölte Meixnert. A városi vezetőség e figyelmessége az új hadtestparancsnokot kellemesen érintette. Pár meleg szóval megköszönte a figyelmet s jelezte, hogy családja szeptember havában fogja őt követni. Elbucuzott Geml főjegyzőtől, kiment az elsőosztályú várótermen keresztül az utcára, ahol már egy kétfogatu várta, ezen Schilhawsky vezérkari főnök kíséretében a Belvárosba hajtattott parancsnoksági épület elé.

A hadtestparancsnok kocsija nem állt meg a kapu előtt, a kíváncsi emberek csak egy pillanatra láthatták Meixner altábornagyot, mert a kocsit befordult a kapun s a hadtestparancsnok ott bent, a csukott kapu mögött szállt ki s itt fogadta a várakozó tisztek üdvözlését. Pár perc múlva a tisztek már kijöttek az épületből, Meixner a kapuig kísérté őket s aztán visszavonult lakosztályába. Ezzel a hivatalos fogadtatás véget is ért. A Tiszti Kaszinóban délelőtt tizenegy órakor végbement a hadtestparancsnok jelenlétében a tisztikar bemutatkozása.

Pontban tizenegy órakor Meixner altábornagy teljes díszben megjelent a téren s a nagy publikum kíváncsi pillantásai között átment a Tiszti Kaszinóba. Most aztán láthatták az új hadtestparancsnokot, aki középtermetű, széles vállu napharmitott arcú férfi, vastag, kipödört barnás bajuszt visel, kemény léptekkel haladt végig az utcán. Egyenesen felment a Tiszti Kaszinó nagy termébe, ahol az összegyűlt, díszbe öltözött tisztikar üdvözölte. A tisztikar üdvözlését Rhemen Adolf báró altábornagy, gyaloghadosztályparancsnok tolmácsolta, amire az új hadtestparancsnok válaszolt.

Körülbelül a következőket felelte:

— Uraim! Öfelsége, a legfelsőbb hadur engem a hadtest élére állítani kegyeskedett. Amidőn ezt a magas állást elfoglalom, köszönöm önöknek, hogy itt ma megjelentek. Azt hiszem, önök is átérzik állásom fontosságát tekintettel a közlekedő hadgyakorlatokra s én elvárom, hogy az urak engem a felelősségterhes állásban támogatni fognak s intézkedéseimet kifogástalanul végrehajtják. Ebben reményben üdvözlöm önöket s szükségesnek

tartom hangoztatni, hogy szolgálatban a szolgálati szabályok fognak engem irányítani, szolgálaton kívül az igaz bajtársi viszony ápolását fogom szem előtt tartani. Ha valaki az én tanácsomra vagy segítségemre szorul, az bátran fordulhat hozzám s én igyekezni fogok mindenkit, természetesen a szolgálati szabályok szem előtt tartásával, atyai jóakarattal és feljebbvalói tanáccsal ellátni. Köszönöm, hogy idefáradtak, viszontlátásra holnap, a katonai gyakorlóterén.

Meixner hadtestparancsnok ezután a törzstisztekkel szívélyesen kezet fogott s a többi tisztek elnézését kérte, amiért most nem fogadhatja minden egyes tiszt külön bemutatkozását.

Még tegnap délután megnézte a kaszárnyákat, ma délelőtt pedig leadta a névjegyet a főispán és alispánál, a püspöki palotákban, a városházán és a többi állami hatóságok fejeinél.

Ugyancsak ma a következő napi parancsot adta ki az új hadtestparancsnok:

A csász. és kir. VII. hadtest parancsnoksága.

37. sz. Hadtestparancs.

Temesvár, 1912. augusztus 12.

Eln. sz. 803.

A mai nappal átvettem a hetedik hadtest parancsnokságát. Szívélyesen üdvözlöm minden alantasomat, a parancsnokságokat, hatóságokat, csapatokat és intézményeket. Meixner s. k., altábornagy.

Az aradi sorozás eredménye.

— A fele tauglich. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 12

Kétszázötven aradi illetőségű huszonegy éves fiatalembert szólított mára a sorozási behívó jegy a városháza udvarára, ahol kora reggeltől délig, majd késő délutánig ácsorogva várták amíg rájuk kerül a sor és ruhájuktól megfosztva odállhatnak a sorozó bizottság színe elé megtudni a sorsukat: beválnak-e, méltók-e arra, hogy öfelsége kabátját hordozzák egy-két és három évig.

A két éves katonai szolgálat még csak papirosan van meg és csak 1915-ben kerül arra a sor, hogy tényleg két évre sorozzák be azokat, akik nem lesznek három évi szolgálatra kötelesek. Most még csak esetleges szabadságolás formájában helyezik kilátásba a két éves szolgálatot, tehát nem alkalmazzák a szigorított sorozási utasítást sem. A segédszolgálatra alkalmasnak minősíthető testi hibás állításköteleseket tehát most is úgy visszautasítja a sorozóbizottság, mint eddig. Az új rend csak néhány év múlva lép életbe, hanem annyit már ma is meg lehetett állapítani, hogy a sor alá kerülők nagyobb százáleka vált be, mint például tavaly.

A sorozó-bizottság, amelyek a rendőrségi hivatalok sorába beosztott katonaugyosztály két helyiségében működött Varjassy Lajos polgármester elnöke alatt és pedig — a belső szobában helyezkedtek el a sorozó-bizottság tagjai, Winkler Rezső százados, Tisch Mór dr. tiszti főorvos, Methov Illés dr. honvédezdorvos és Nagy Ottokár tb. tanácsnok, a sorozó-bizottság jegyzője, a külső szobában pedig hosszú padokon vetkőztek az ujoncjelöltek, akiket tizenötös turnusokban szólítottak be sorszám szerint az udvarról.

Az első négy-öt turnus megvizsgálása után már híre ment a sorsukra várakozók kised táborában, hogy a sorozó-bizottság orvosa magyarul végzi a teendőit és a sablonostauglich és untauglich szavak helyett jó magyarosan alkalmasnak és nem alkalmasnak itéli a legényeket. Délelőtt meglehetősen kedvezőnek találták a besorozottak számát is, mert a tizenötös turnusokból alig ötöt-hatott tartottak benn. Délután már kevésbé kedvezően folyt a sorozás és majdnem mindenkit besoroztak. Általában meg lehetett figyelni, hogy

inkább az intelligensebb embereket veszik be katonának. A külvárosi földmiveslegények közül például egyszerű visszértágulás, kisebb sérv elégséges volt ahhoz, hogy visszavessék a jövődöbeli ujoncot, míg a tanult iparosokat — műszerészeket, lakatosokat, vasesztergályosokat az apróbb testi hibáivaló tekintettel besorozták és épígy alkalmasnak találták az önkéntességi joggal bírókat is.

A kétszázötven behívott állításköteles közül körülbelül negyvenöt-ötven távol maradt — jórészt engedélyt kapott arra, hogy utóállításon jelenjen meg. Abból a 210 legényből, aki tényleg megjelent a sorozó bizottság előtt, száznegy ujoncot soroztak be, tizen-tizenkettőt felülvizsgálatra utasítottak, a többi azonban teljesen alkalmatlannak találta a sorozó orvos. Átlag a sorozottak ötven százalékát vették be katonának, ami meglehetősen magas százalék, mert más években 30—36 százalék között ingadozott a besorozottak aránya.

A sorozásra várakozók és hozzátartozóik körében épen nem uralkodott valami lelkes hangulat. A leittasodásból meritett jókedvnek csak az egyszerű gáji, ségai földmives legények között akadtak hívei, a legtöbb besorozott legény sava-nyu arccal, sőt elkeseredéssel vette tudomásul, hogy roa a haza szolgálatának dicsősége várakozik. Megroppant fiatal reményeket, felbeszakadt várakozásokat árultak el azok a kifakadások, amelyekkel az ujoncok sorsukat fogadták.

— Épen most kell ennek történi — kesergett egy fiatal kereskedősegéd. — Nagynehezen hosszú fáradozás után állást kaptam Budapesten. Olyan állást, amely egész életemre kenyeret adott volna, ahol nagyszerű jövő várt rám... Most már ennek vége. Három év múlva, ha kikerülök a katonaságtól, akkor kezdek elülről a kioldást...

Sok-sok ilyen panasz hangzott el ma a városháza udvarán, ahol azért a derős jelenetekben sem volt hiány. Egy „bevált” cigánylegénnyel anyja, tizenhat esztendőes felesége — akivel persze csak úgy a zöldfa alatt esküdt meg — és még valami részeg fajrokona is begyalogolt a Kekesből. Amikor ezek megtudták, hogy a jámbor more három évre berukkol októberben, körülfogták az udvaron a szerencsétlen legényt és nagyhangon, keserves jajveszékéléssel valósággal elsiratták. Az éktelen sirás rivás még az elkeseredett „legények elejét” is kacagásra fakasztotta.

A besorozott száznegy ujonc közül a legtöbb természetesen a 33. gyalogezredben fog szolgálni, de minden tizenharmadik bevált legény a honvédséghez kerül. A behívott posta és távirótisztviselőket és alkalmazottakat kivétel nélkül besorozták, még ha csak alig-alig ütötték is meg a mértéket. A postásokat ugyanis Boszniába viszik, ahol a postai és távirószolgálatot katonaság látja el. Két besorozott gépészt saját kívánságukra a haditengerészethez osztottak be. A katonai repülőgéposztályhoz sorozták be Elek Ferenc repülőgépszerelőt, aki a budapesti rákosi repülőterén Kolbányi ismert repülőgép konstruktor pilótája és szerelője volt.

VÁROS ÉS MEGYE.

Városi munkák. Arad város gazdasági széke ma délelőtt Löcs Rezső gazdasági tanácsnok elnöklésével tartott ülésében árlejtést hirdetett a kulturpalota butorszükségletére. Az ajánlatok benyújtásának határideje augusztus 26. Ugyanerre a napra esik a rendőrlégénység ruházatának elkészítésére kiírt árlejtés lejárati ideje is. — Az aszfaltjárdák és terek fenntartására kiírt árlejtésben csak a Magyar Aszfalt részvénytársaság vett részt és minthogy Arad igen jó médiumnak bizonyult, eddig is, ez a nevezetes vállalat egy újabb érvágásra készül. Azért a munkáért, amit eddig 30 és 36 fillérért végzett négyzetméterenként, a jövőre 40 és 50 fillért kér minden különösebb indoklás nélkül. Az ajánlatot a közlekedési bizottság bírálja felül és itt bizonyára a járdáknak házilag történő fentartása mellett döntenek.

Kincskeresés a Csávossy-kastélyban.

(Tízhat millió az ablakpárkányban?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Temesvár, augusztus 12.

A nagy hagyatékok körül tapasztalható bizonytalanságok néhai Csávossy Gyula báró hagyatékánál — még nagyobb mérvben jelentkeznek és amint ilyenkor szokásos, ezeknek a fantázia is segítségére siet. A Temesvárott tartózkodó Csávossy Gyula bárónál megjelent ugyanis a múlt napokban két temesvári kereskedő s közölték vele, hogy hallották, amikor báró Rajasich Györgyné egy bizalmas ismerőse előtt kijelentette, hogy a jelenleg tartózkodási helyéül szolgáló kastélynak egy közelebről megjelölt rejtkehelyén néhai Csávossy Gyula báró hagyatékához tartozó nagy értékeket tart elrejtve és sajnálja, hogy a Temesvár egyik szanatóriumában nála lefoglalt százharmincezer korona készpénzt, illetve takarékönyvet is nem erre a helyre tette, ahol az soha feltalálható nem volna.

(A fényi kastély titka.)

Bleier Mór és Hönig Mór temesvári kereskedők, kiknek a belvárosi Hunyadi-utcában és a Gyárvárosban van üzletük, jelentek meg a múlt hét hétfőjén Csávossy Gyula báró előtt és mondták el neki a kincs rejtkehelyéről hallottakat. A két kereskedő a kutatott milliók nyomára akarta vezetni Csávossy Gyulát és részletesen előadták, hogy mit tudnak, illetve mit hallottak egy gyárvárosi asszonytól. Ennek az asszonynak báró Rajasich Györgyné, az elhunyt Csávossy Gyula báró leánya elmondta, hogy ő nagy értékeket tart elrejtve a fényi kastély egyik ablakpárkányja alatt elhelyezett titkos fiókban, amely egy rugó által nyílik.

Csávossy Gyula báró a két kereskedő előadásáról múlt hét keddjén *Telbisz* Imre királyi közjegyző előtt közjegyzői okiratot vettetett fel, amelyben a vallomásttevő kereskedők kijelentették, hogy előadásuk valóságát és nyilatkozatukat hajlandók esküvel is megerősíteni. A báró viszont a két kereskedőnek jutalmat ígért ugyan csak közjegyző előtt a kincs feltalálása esetében. A közjegyzői okiratot ezután Csávossy Gyula báró Péteri Ferenc dr. és Müller Rezső dr. budapesti ügyvédek társaságában Nagybecskerekre vitte és ott *Putics* Oktáv vizsgálóbírótól kérte a fényi kastélyra vonatkozó házkutatás elrendelését. Ehhez a kérelemhez *Kovács* királyi ügyész is hozzájárult és a kérelmet teljesítve elhatározta, hogy a házkutatást augusztus hó kilencedikén, szombaton foganatosítja is.

(Házkutatás eredmény nélkül.)

A vizsgálóbíró és kísérete, melyben Csávossy Gyulán és ügyvédek kívül *Mikes* Gábor dr. temesvári rendőrkapitány, *Plank* rendőrbiztos, egy nagybecskereki rendőr, egy szakértő asztalos, vizsgálóbírói tollnok és két csendőr vettek részt, Torontál-Gyülvészről két automobilon mentek *Fényre*. A községbe a feltűnés lehető kerülésével igyekeztek bejutni. Útjukat egyenesen a néhai Csávossy Gyula báró hagyatékához tartozó fényi kastély felé vették, ahol jelenleg özv. báró Rajasich Györgyné született Csávossy Adrienne lakik négy gyermekével. Amint a kastélyhoz értek, átvették magukat a kastély falán és futólépésben igyekeztek a kastély bejáratára felé. Rajasich György báró nem volt odahaza, csak a gyermekek s azok nevelőnője, kik félelemmel nézték az eseményeket. A társaság a lakosztályba nyitott be s ott megkezdődött a kincskeresés. Magukkal hoztak volt Nagybecskerekéről egy asztalosmestert és kőművest is, kinek az volt a feladata, hogy a százados kastély ablakpárkányait, ajtófélfáit felfessék, a falakat megfúrják mindenütt, ahol kongás volt észlelhető. Minden tárgyat elmozdítottak a helyéről, *ablakpárkányzatokat lefeszítettek*, de a tanuk vallomásában említett rejtkehelyre s az abban állítólag feltalálható hagyatéki nagy értékekre még sem tudtak ráakadni.

Csávossy Adrienne báróné csak később értesült arról, hogy mi történik a kastélyban és csak, amide haza jött, tudta meg, hogy miről is van tulajdonképpen szó. Felkérték, hogy adja elő a milliókat, melyeket a kastélyban elrejtve tart. Rajasich báróné kijelentette, miután ő neki ezekről

a milliókról tudomása nincs, ennek a kívánságnak eleget nem tehet. A báróné, aki a látogatás alapja iránt érdeklődött, a vizsgálóbírótól azt a felvilágosítást nyerte, hogy ez a hivatalos aktus egy nyilatkozaton alapul. A sikerre nem vezetett házkutatás után a bizottság Temesvárra jött be.

(A pletyka forrása.)

A kincs rejtkegetésről szárnyra kelt pletyka eredetére nézve a következőket mondta egy újságírónak Bleier Mór kereskedő:

— Körülbelül már két hónapja annak, hogy az egyik szomszédasszonyunk mesélte el az egész históriát nekem és a feleségemnek. *Ez az asszony Csárán Szilárdné*, gyárvárosi kereskedő felesége és a mellettünk levő házban laknak. Csáránné beszélgetés közben elmondta, hogy báró Rajasich Györgyné, amikor a szanatóriumból kikerült, *négy hélig nála lakott*. Ezen idő alatt a báróné elmondta neki sok ügyes-bajos dolgot és egyszer elárulta azt is, hogy hol van a fényi kastélyban a pénz elrejtve és hogy kár volt azt a százharmincezer koronát is nem oda elrejtteni. Így mesélte el nekünk a dolgot Csáránné és én mondtam azután tovább a dolgot Hönignek, a sógoromnak. Hönig értesítette a bárót és ilyenformán kerültünk mi ebbe az ügybe. Csáránné meghalott, hogy mi az ő előadását tovább adtuk, amire kijelentette, hogy ő azt nekünk csak bizalmasan mondta el és az egész dolgot letagadja.

Öngyilkos honvéd önkéntes.

— Századosa kergette a halálba? —

Távirati tudósítás.

Gyula, augusztus 12.

A katonáöngyilkosságok lajstroma egy véres, szomorú tétellel gazdagabb: szombat délután a gyulai honvéd kaszárnyában szívenlőtte magát egy huszonkétéves örvetető önkéntes, *Belenta* Imre. Nyomban meghalt. *Belenta*, aki egy jómódu békési földbirtokosnak a fia, egyig főlebbvalójának, *Fehér* Ferenc századosnak az áldozata. A múlt hónapban *Belentát* tizenegy napra felmentette az ezredorvos a kivonulás alól. Szombaton letelt a tizenegy nap, de *Belenta* még nem mehetett ki, mert a láza még egyre tartott. Mikor a sorakozásnál az őrmester jelentette *Fehér* századosnak az önkéntes betegségét, a százados éktelen dühében kivont karddal felrohant az emeletre, a legénységi szobába. Ott *kirángatta Belentát az ágyból s úgy félmeztelenül, ahogy volt, káromkodva letaszította a foglába*, az ajtót magukra csukta és nekiesett az önkéntesnek. *Csizmájával össze vissza rugdosta*, aztán rázarta az ajtót s kivonult a legénységgel. Délben, visszatértük után, újból maga elé citálta *Belentát* és leszidta a legénység előtt.

Belenta a legénységi szobában panaszkodott, mikor aztán magára maradt, fogta a *Mannlichert* és végzett magával. Mire rátaláltak, halott volt. *Fehér* százados, az öngyilkosság hírére fölhöngött a halotthoz, aztán szó nélkül távozott.

Belenta öngyilkossága ügyében már megindult a vizsgálat és számos tanut kihallgattak, *Fehér* százados azonban jelen van a tanuk kihallgatásánál. Érdekes, hogy a százados *Belenta* öngyilkosságának napján igen sok bakára rött ki kisebb-nagyobb büntetéseket, melyeket az öngyilkosság után mind elengedett.

Belentát holnap temetik el a békési református temetőben. Önkéntestársai koszorút tesznek koporsójára. *Belenta* apja feljelentést tett a katonai parancsnokságnál.

GYÁSZROVAT.

Halálozás. *Reingruber* János tegnap este élete 54. évében meghalt. Temetése holnap délután 5 órakor lesz a Rákóczi-utca 24. számú házból.

Egy tisztikar a parancsnoka ellen.

— A kisszentmiklósi tüzéroronagy nyugdíjazása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 12.

Néhány hét óta rendkívül érdekes és kínos eseményről beszélnek a szomszédos *Ujarad* és *Kisszentmiklós* községekben. Az esemény, amelyről eleinte csak suttogó hangon csevegtek, a kisszentmiklósi tüzéregosztály kebelében történt, de nemcsak a tisztikart és a legénységet érintette, hanem a polgári intelligenciát is, amelynek körében a szimpatikus tüzértisztek megjelenését mindenkor örömmel fogadták. Arról beszéltek, hogy a tüzérkülönítmény parancsnoka, *Latka* Vince őrnagy és *Dorninger* József kapitány rövid idő múlva elhagyja mostani állomáshelyét ama vizsgálat eredményeképpen, amelyet a hadtestparancsnokság és az aradi 33. gyalogezred vezető tisztjeiből alakított bizottság folytatott le a két katonatiszt ügyében. Amíg ezt a vizsgálatot be nem fejezték, addig nem tartottuk helyén valónak, hogy megírjuk az eseményt. Most azonban megváltoztathatlan tényekkel állunk szemben és most már tiszta, előttünk ennek a sajnálatos afférnek minden részlete. A nem mindennapi érdekességű ügyből azt közöljük, amit közérdekűnek tartunk, s a magántermészetű mellékérdéseket figyelmen kívül hagyjuk.

A kisszentmiklósi tüzéregosztálynak évek óta *Latka* őrnagy a parancsnoka. A tisztikar, amely mintegy tizenöt főből áll, nem nagyon rokonszenvezett az őrnaggyal, mert szolgálati ügyekben erélytelennek tartotta. Emiatt némi elkedvetlenedés is mutatkozott a jól képzett és hivatását ambícióval teljesítő tisztikarban. Minthogy azonban nem tudták keresztülvinni *Latka* Vince áthelyeztetését, beletörődtek a helyzetbe, amely megváltoztathatlannak látszott.

Ez a reménytelen állapot addig tartott, amíg *Kisszentmiklósr*a helyezték *Dorninger* kapitányt. *Dorninger* nős ember és így hamarosan összehátrátkozott *Latka* őrnaggyal, aki szintén a feleséges tisztek közé tartozik. A két család sűrűn átlátogatott egymás vendégszerető hajlékába és a hölgyek szinte tulságos gyorsasággal elválhatlan barátnőkbe váltak. Együtt is jártak lovagolni és a lovaglások közben a legénységi gyakorlóteret is sűrűn meglátogatták. A két urnó a vidám és temperamentumos hölgyek csoportjába tartozik és így nem csoda, ha sűrűn megfedkeztek a gyakorlóterén arról, amit a katonai szabályok tiltanak. A két tiszt felesége ugyanis *belevatkozott a gyakorlóterén a tisztek szolgálati ügyeibe* és — habár tréfásan is — de folytonosan utasításokat adott a szolgálatot teljesítő tiszteknek: hogyan kell bizonyos katonai funkciókat végezni.

A tisztikar tagjai eleinte tréfának tekintették a vidám hölgyek eme hatásköri túllépését és napirendre tértek fölőtte. Az urnóknak az egzcirplaton való vendégszerelése azonban egyre gyakoribbá vált, ami érthetően megharagíthatta a tisztikart. Legelőször *Zvarina* Károly főhadnagy kérte ki magának, hogy szolgálati teendőit a hölgyek bírálgassák és a legénység előtt az ügyeibe beavatkozzanak. Kevéssel az erélyes föllépés után *Latka* őrnagy megbüntette a főhadnagyt azon a címen, hogy szolgálatait elhanyagolja.

A büntetést *Zvarina* kiálította, de a következő napokban az egész tisztikar magáévá tette a főhadnagy ügyét. Aradon összejövetelet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a rájuk nézve tarthatatlan helyzeten sürgősen változtatnak.

Ez július elsején történt s a következő napon már valamennyi tüzértiszt aláírásával ellátott panasz érkezett a temesvári hadtestparancsnoksághoz; a tisztikar önértetes hangon mondta el abban a történeteket és sürgős intézkedést kértek. A hadtestparancsnokság az imponáló egyöntetűséggel megnyilatkozó panaszt vizsgálat tárgyává tette. Mintegy husz nappal ezelőtt Aradra érkezett Temesvárról *Leitschaft* Károly vezérőrnagy, továbbá két törzstiszt. A vizsgálat három napig tartott, amely idő alatt formális bírósági tárgyalások folytak. A megvádolt tiszték egyik védője *Candrea Sándor* az aradi 33. gyalogezred kapitánya, ezredsegédtsízt volt.

A tárgyalás végeztével a temesvári tiszték hazautaztak. Néhány nappal ezelőtt pedig megérkezett a hadtestparancsnokság intézkedése, amely szerint *Latka őrnagy és Dorminger kapitány szabadságot* kapnak. *Latka* már nincs is szolgálatban, elutazott állomáshelyéről és nem is jön vissza, mert nyugalomba küldik legrövidebb időn belül. *Dorminger kapitányt* szabadsárideje leteltével át helyezik.

HIREK.

1913. január 1.

— Az ünnepek új rendje. —
Saját tudósítónktól.

Budapest, augusztus 12.

Vasary Kolos bíboros-hercegprímás legutolsó körlevele révén nyilvánosságra került a pápa döntése, amellyel az ünnepek számának korlátozásáról szóló rendelkezést a püspöki kar föltérjesztésével szemben Magyarországra is kiterjesztette. A nagyfontosságú döntéssel széles körökben foglalkozott a sajtó és a hirhez fűzött kommentárok között homlokterbe lépett az a kérdés is, amelyre nézve sem a pápai rendelet, sem az azt kihirdető primási körlevél nem intézkedett kifejezetten, hogy mikor lép életbe ez a rendelet, illetőleg, hogy az ünnepek redukciója mely időponttól kezdődik?

Ez ügyben illetékes egyházi tényezők a következő fölvilágosítást adták:

Mielőtt még a magyar püspöki kar állást foglalhatott volna az ünnepek rendjének a *Supremi Disciplinae* kezdetű pápai motu proprio megváltoztatása tárgyában, *Vasary* Kolos bíboros-hercegprímás kieszközölte a római Kuriánál, hogy Magyarországon az ünnepek régi rendje az 1912. évben változatlanul megmaradjon. Ezen a rendelkezés természetesen természetesen mitssem változtat az, hogy a Szentzsák a magyar püspöki kar előterjesztéseit mellőzvé, az ünnepek számának redukálását Magyarországra nézve is kötelezővé tette. Ez a rendelkezés csak az 1912. év után való időre vonatkozhatik, a mit az is bizonyít, hogy ugy az esztergomi főegyházmegyében, valamint a többi egyházmegyékben is csak október végén fogják a pápa döntését a híveknek a szószékéről kihirdetni. Az ünnepek új rendje tehát Magyarországon 1913. évi január 1-én lép életbe.

— A francia miniszterelnök a cárnál. Pétervárról jelentik: *Poincaré* francia miniszterelnököt vasárnap Péterhofban Miklós cár és Alexandra cárné fogadták. A miniszterelnök kíséretének bemutatása után villásregelit szolgáltattak. A cár a *Nevszki Sándor*-rendet adományozta *Poincaré*-nak.

A krasznoje-szelói táborban vasárnap délután finniepes katonai takarodó volt, amelyet Miklós cár, a nagyhercegek, *Poincaré* francia miniszterelnök, az orosz miniszterek, valamint a francia katonatisztek szemlélték meg. Este *Nikolajevics Miklós* nagyherceg *Poincaré* tiszteletére lakomát adott, amelyen az orosz miniszterelnök, a külügyi és hadügyminiszter, az udvari méltóságok és a párisi orosz nagykövet vettek részt.

— A híres színésznő fia című tegnapi cikkünkre vonatkozólag *Institoris* Kálmán nyugalmazott polgármester levelet intézett hozzánk, amelyben a közlemény adatait újabb pontos és értékes adatokkal egészíti ki. *Institoris* levelének főbb részei a következők:

Lonovich *Hollós* Kornéliával az 1850-es évek elején azon alkalommal találkoztam és beszéltem először, mint az aradvárosi zenekonzervatorium növendéke, midőn a konzervatorium igazgatója arra kért fel, hogy a színházban tartandó jótekonycélú hangversenyének hangjegyeit a művésznőnek elvigyem és a művésznőt megkérdésem, mikor óhajja az ének zongorkísérőjével a próbát megtartani. Akkor mondtam neki, hogy a konzervatoriumban énekelni és zongorázni tanulok, sőt már a színpadon is felléptem (ugyanis több konzervatoriumi növendékekkel együtt énekeltem a „Próféta“ opera IV-ik felvonásában előforduló koronázási indulóban) mire azzal bocsátott el magától, kis fiam csak tanulj szorgalmasan énekelni, annak az életben mindig hasznát veheted. Meddig tartózkodott *Hollós* Kornélia Aradon? Volt-e *Gyula* fián kívül más gyermeke is? Azt bizonyosan nem tudom, de én már Budapesten laktam, midőn az 1855. vagy 56-ik év őszén a nemzeti színházhoz szerződötték és a „*Kunok*“ című operában lépett fel először. Aradról eltávozta őta *Hollós* Kornéliával Budapesten csak az 1861-ik év késő őszén találkoztam, midőn *Salvi* *Lajos* énektanárommal felkértem őt, hogy eszközölje ki a Nemzeti Színház intendatúrájánál, miszerint „*Don Fasquale*“ operát repertoise tüzze és osztassa ki magának abból „*Norina*“ szerepét. *Hollós* Kornélia ezen időben férjével a jelenlegi Muzeum-körut és *Kossuth* *Lajos*-utca sarkán, az ugynevezett *Zrinyi-kávéháznak* első emeletén lakott itt tartottuk *Don Fasquale* operából az énekpróbákat az énektanárom jelenlétében ugyan, de *Dopler* *Károly* karmester zongora kísérete mellett, ki azután 1862. évi január 26. és február 6-án, midőn az opera a Nemzeti Színházban előadott, a zeneművet dirigálta is. *Hollós* Kornélia 1862-ben bucsuzott a „*Bánkbán*“ című operában a Nemzeti Színházról. Ily ünnepélyt, a szeretetnek ily látható kifejezését nem láttam és nem is fogok látni soha. Ugyanebben az évben adták *Eskel* *Ferencnek* „*Sarolta*“ című operáját is, melyben én énekeltem a bariton szerepét. Midőn *Gyula* fia tanulmányait elvégezte, azután részt vett a gazdálkodásban és megnősült, én többet látogatást nem tettem *Lonovichéknál*. Ha *Lonovich* *Gyula* bejött Aradra, mindenkor barátsággal és szeretettel társalogtunk egymással. Csak halála előtt, midőn utójára találkoztam vele a Városi kávéházban, viselkedett úgy velem szemben, mintha nem ismerne. De azért eszembe sem jutott a megboldogultra nehezeltetni, akár haragudni.

— Ellopták Sándor király részvényeit. *Belgrádból* jelentik: A meggyilkolt szerb királyi pár vagyonával és örökségével már több ízben kellett foglalkoznia a szerb hatóságoknak. Nemrégiben foglalkoztak *Draga* királynő egyik fülbevalójának ellopásával, amelyeket egy összeesküvő tiszt eladásra kínált. Most ismét újabb lopás jut napfényre. *Natalia* exkirálynő képviselője a hatóságokhoz fordult azzal a panasszal, hogy a királyné több mint egy millió koronát érő részvényei, amelyek valamikor *Sándor* király tulajdonában voltak, elvesztek. A részvények névre voltak kiállítva és a hatóság reméli, hogy ily módon sikerülni fog a tettes nyomára akadnia.

— A Viribus Unitis első utja. *Triestből* jelentik: Az első osztrák-magyar *Dreadnought* a *Viribus Unitis*, tegnap ment ki először a nyílt tengerre, hogy próbatüzést végezzen. A hajó nyolc órai utat tett meg és ezen idő alatt a hajó minden szerkezetét kipróbálták. A próba ut befejeztével kitűnt, hogy a hajó minden része kitűnően funkcionált. A *Viribus Unitis* holnap *Triestből* *Polába* megy, ahol az apróbb munkákat és a hajó alapjának a befestését fogják elvégezni.

— Felgyújtott fatelep. A közeli *Pécska*-községben szombaton éjjel 11 órakor kigyulladt a *Kamler-Klein* és *Weisz-féle* fatelep, amelyen hét vagon léc elégett. Azt hiszik, hogy egy elbocsátott munkás gyújtotta föl. Az illetőt le is tartóztatták, de tagadja a tettet és állítólag alibit is tud igazolni.

— Mennyi bevétele volt Aradon a Charles cirkusznak. Holnap, kedden este már Nagyváradon tart előadást: a *Charles-cirkusz*, amely ma, hét óra délután produkálta magát utójára. Tudvalevően ez a nagyszabású cirkusz hét előadást tartott Aradon, amelyek közül négyet teljesen zsúfolt nézőtér szemlélt végig. Nem érdektelen annak a megállapítása, hogy a hatalmas nézőtérrel rendelkező aréna esténként mennyit jövedelmezett tulajdonosának. Csaknem pontos számadataink vannak arról, hogy mennyi bevétele volt itt tartózkodása alatt a cirkusznak. A négy zsúfolt előadás 28.000 koronát hozott, a délutáni mutatványok pedig összesen 12.000 koronát jelentettek *Charles Kronenak*. Nem kell azonban azt hinni, hogy valami nagy hasznót vágott zsebre a bámulatos munkát végző igazgató, aki Aradon naponta csak helypénz gyanánt 364 koronát fizetett, a hét előadás után pedig 4750 korona adót róttak ki rá. Ezenkívül felemelt rendőri és tűzoltó díjakat fizetett. Hogy fogalmunk legyen a cirkusz rezsijéről, néhány számadatot jegyzünk fel. A nyolc tagból álló kínai csoportnak havonként 7200, *Wagner*, tigris szelidítőnek havonként ezer koronát fizet, állatai számára pedig naponta 3–4 darab lovat kénytelen leöletni. A nagyszabású vállalat összes felszerelésének és személyzetének szállítása Aradtól Nagyváradig csaknem 3000 koronát emészt fel.

— Repülőgép a hadseregnek. *Marienbadból* jelentik: Az itteni fürdőhelyen bizottság alakult abból a célból, hogy alapot gyűjtsön egy hadi aeroplán megvételére, amely a *Marienbad* nevet viselné. Tegnap e célra *Metterich* *Izabella* hercegnő védnöksége alatt nagyszabású ünnepélyt rendeztek, amelyen a fürdő legelőkelőbb vendégei vettek részt. Az ünnepély jövedelme nagyobb összeget tett ki, amelyet az aeroplán vételére fordítanak.

— Bulgária háborúra készül? *Szófiából* jelentik: Tegnep az utcákon a következő lázító röpiratot osztogatták: „Bulgárok! Testvéreinket *Kocseanán* a vérszomjas törökök lemészárolták. Az aggyastyánokat betegágyaikból, a csecsemőket bölcsőikből ragadják ki, senkinek sem irgalmaznak. Rendes török sorkatonaság követte el a vérfürdőt. Testvéreink! Véreink! A kioltott élet borszuért kiált az égre! Elég legyen a disputából, a tárgyalásnak legyen vége! Fel a háborúra!

— Önkéntesek a katonai vonatszolgálatban. A temesvári hadtestparancsnokságtól kaptuk ezt a hírt: A legközelebb megjelenő új véderőtörvények határozmányai értelmében egyévi önkéntesek jövöben minden vonatosztálynál (és pedig minden vonatosztálynál külön megállapított számmennyiség szerint) letölthetik szolgálati idejüket. Ezzel összefüggésben áll az a tény, hogy az egyévi önkéntesek az eddigi vegyes vonatosztályoknál a kiképzés céljából történt összpontosítása elmarad és egyévi önkéntesi iskolák folytatálagosan minden vonatosztálynál felállításra kerülnek. A hadügyminisztérium ezen intézkedéstől azt várja, hogy vonatosztályokhoz bevonuló egyévi önkéntesek száma ezáltal gyarapodni fog. Amennyiben megfelelő számmal lennének, a hadügyminisztérium már tervbe vette, hogy az 1912-ik év őszén már az eddig is minden évben felállított wieni, gráci, budapesti, prágai és józsefstadi iskolákhoz még a következő sorrendben állít fel új iskolákat a vonatcsapat egyéves önkéntesei részére u. m. *Zágrádban*, *Lembergben* és *Pozsonyban*, mindenütt 30 tagból álló egyévi önkéntes állományokkal. A hadügyminisztérium végleges elhatározása azonban a felállítandó iskolákat illetőleg csak szeptember hónapban eszközölhető, amikor is a vonatcsapathoz bevonuló egyévi önkéntesek részére az iskola szükség kideríthető lesz.

— Meghosszabbított szünidő. *Zichy* *János* gróf kultuszminiszter az őszi királygyakorlatokra való tekintettel elrendelte, hogy az aradi középiskolákban, továbbá a szegedi városi és állami főgimnáziumban, a pancsovai és zombori főgimnáziumban, a hódmezővásárhelyi református főgimnáziumban, a nagybecskereki községi, a szabadkai városi, az ujverbázi községi, a zentai községi, a bajai cisztercita, a békési és békéscsabai főgimnáziumokban a tanítás az idén csak szeptember 15-től kezdődjék.

— Eljegyzés. Hajós Géza máv. tisztviselő eljegyezte Sulik Elvirát Aradon. (Minden külön értesítés helyett.)

— Pokolgép a postán. Szombat éjszaka Szalonikiban bombamerényletet követtek el az osztrák postahivatal ellen. Tíz óra tájban robbant fel a pokolgép és irtózatos pusztítást vitt véghez az épületben. A tetteseknek, akik a pokolgépet óraművel látták el, semmi nyoma. A hivatalnokok visszaemlékeznek, hogy láttak egy gyanús embert, aki egy hátsó ajtón jött be, s aztán eltűnt. Az izgalom óriási, a postaépületet katonaság őrzi.

— Köszönetnyilvánítás. A következő sorokat kaptuk: Istenben megdicsőült Rosenberg Sándor dr., hitközségünk felejtethetlen volt főbírójának sirján emelendő síremlékre a múlt héten következő adományok érkeztek be: Bing János 20 koronát, Laendler Aladár, Morgernstern Gyula 10—10 koronát, Kaufmann Lajos 15 koronát, Somogyi Gyula dr. 8 koronát, Blau Lipót, Bechnitz Ábor, Cettel Fülöp és Deutsch Ármán 5—5 koronát, Auerbach Miksáné 4 koronát, Kronslein Vilmos 3 koronát adományozott. Ezen kegyeletes adományokért ez uton mondunk benső köszönetet. Az aradi zsidó hitközség elöljárósága.

— Öngyilkossági kísérlet. Antal Imre asztalos ma este Kinizsi-utca 29. számú házában levő lakásán felakasztotta magát. Idejekorán észrevették hozzátartozói és levágták a kötelet, sikerült őt életre keltetni. Tettét pillanatnyi elmezavarban követte el.

— Brilláns, gyémánt, arany, ezüst ékszerek, ezüstneműek, órák előnyösen beszerezhetők Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrássy-tér Minorita-palota. Telefon 321.

— Orvosi körökből. D. Graur Viktor dr. egyetemes orvos, fogorvos és műfogászati szakrendelőjét folyó évi május hó 1-től Deák Ferenc-utca 40. a. I. emelet gör. kat. új bérpalotába a Vasszállóval szemben helyezte át. Bejárat a Weitzer J.-utcából is.

— A Polgári Takarékpénztár új helyiségei. Van szerencsénk az igen tisztelt ügyfeleinket értesíteni, hogy hivatalos helyiségeinket f. hó 8-tól kezdődően az Andrássy tér 22. szám alatti saját házunk első emeletére helyeztük át. Az Aradi Polgári Takarékpénztár Igazgatósága. 5021

— Smyrna munkák a legjobb anyagból, három kivitelben, eredeti stílszerű mintákban. Női kézimunka különlegességek, a legcélyszerűbb és legjobb kivitelben. Himző anyagok és kellek, rövidárak, harisnyák, kesztyűk, szálalagok, csipkék csak a legjobb minőségekben. Scherhag H. és fia cégnél, Hermann-palota, Telefon 941.

— Uzleti hír. Posch Alajos a Kalap Bazar (Arad, Deák Ferenc-u. 8 sz. tulajdonosa Berlin, London és Párisba utazott az őszi és téli női kalap divat tanulmányozása céljából, a honnan szeptember hó elején érkezik vissza beszerzett újdonságával. 1718

— Szabó-féle páрмаi ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcot üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér, mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. páрмаi ibolyaszappan 70 fillér. 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz és Hanzu Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla piperezappangyáros Miskolcon. 4041

— A világhírű Tetra higiénikus csecsemő és gyermek kelengye főraktár Scherhag H. és Fia cégnél — Hermann Palota. Gyári árak. Telefon 941. 5101

— Használt tankönyveket legelőnyösebben vásárol Ingusznál csak a Weitzer-utcában. 5151

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-bojok. Telefon 816.

— Dobozgyártó és könyvkötészeti műhely áthelyezés. Igen tisztelt megrendelőim és a n. é. közönséget értesítem, hogy modernül berendezett dobozgyártó és könyvkötészeti műhelymet Deák Ferenc-utca 38. szám alá helyeztem át. Tisztelettel Sárosi István.

— Friss olajfestékek, ecsetek és felfeszített festővásznak Kerpelnél kaphatók.

— 60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillérért, 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillérért kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izso kölcsönzőintézetében, Aradon.

TARKASÁGOK.

(Ha két szójátékos találkozik...) Erről a kis történetről tulajdonképpen nem is itt kellene megemlékezni, hanem a szenzációs riportok között. Tudniillik ma délelőtt véres verekedés történt a törvényszéken. Az eset előzményei — amint a riporter mondaná — a következők:

A törvényszék bejártánál egy csomó ügyvédjelölt állt. Egyikük már vagy egy negyedórája sétálgatott ide-oda a törvényszéki épület előtt, midőn merész fordulattal egy épen akkor odaérkezett kartársához fordult. A mit sem sejtő embert a következő szavakkal brutalizálta:

— Járom alá s fel tétlenül!

Üdvözlöm önt tétlenül!

Általános megrökönyödés! Ilyen gaz merényletre, orvtámadásra nem volt senki sem elkészülve. A megszólított szinte levegő után kapkodott s már arra gondolt, hogy az orvtámadást tetteges inzultussal viszonozza. Hirtelen azonban megvillant valami az agyában. Az aljas kinrimelő lecsüngő óraláncán ugyanis egy löfej-zsuzsut vett észre, amely egész a hasáig csüngött az ügyvédjelöltnek. S most diadalmasan szólt a megtámadott:

— Mi ez uram? Hason lökép?

Üdvözlöm önt hasonlókép!

A két embert a közelben állóknak csak nagynehezen sikerült szétválasztani.

(Egy pillanat alatt.) A Városi kávéházban dicsékedett ma egy kereskedő:

— Képzelmek uraim, ma egy pillanat alatt húsz koronát kerestem!

— Hogy-hogy? — kérdezték szerte kíváncsian.

— Hát kérem, bejött hozzám egy vevő és egy telikabátot akart venni. Megkérdezte, hogy mennyibe kerül? Már-már azt akartam mondani, hogy 50 korona — de az utolsó pillanatban azt mondtam hetven!

(A szent ünnepen.) Közelednek a zsidó ünnepek. Illik tehát elmondani egy hosszunapi históriát. Az orthodox hitközség egyik tagját épen ezen a napon kínálták meg egy pohár pálinkával. Tulpenthal ur visszautasította az ajánlatot:

— Köszönöm, nem kérek! Első sorban sohasem szoktam konyakot inni, másodszor a mai magas ünnepen egyáltalán semmit sem szabad innom, harmadszor nincs még két perce, hogy egy pohárral ittam, negyedszer — na adja már ide azt a konyakot!

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradmegyei jegyzők egyesületének közgyűlése. Vasárnap délelőtt tíz órakor tartotta meg közgyűlését Aradmegye székházában az aradmegyei jegyzők egyesülete Povázay Soma elnöklésével. Tárgyalták az aradmegyei segédjegyzőknek egyik fontos kérelmét, amely azt tartalmazza, hogy ezután a jegyzői oklevéllel bíró segédjegyzők is tagjai lehessenek az aradmegyei jegyzők nyugdíjgyűlésének. A tegnapi közgyűlés elhatározta, felir Aradmegye közgyűléséhez ama kérelemmel, hogy a nyugdíjgyűlés szabályait változtassa meg olyan értelemben, hogy ezután a képesített segédjegyzők is tagjai lehessenek az egyesületnek. Foglalkoztak Pestpilisolt-kiskunmegye és Békésmegye jegyzőinek azzal a kérelmével, hogy az országos központi egyesület tagjaira vonatkozó mostani szabályokat megváltoztathassák. A közgyűlés azonban kimondotta, hogy ehhez a kérelemmel nem járulhat, mert a mostani gyakorlatot helyesnek tartja. Végül megválasztották azokat, akik az e hónap 28-án Kolozsvárott tartandó országos jegyzőkongresszuson az aradmegyei egyesületet képviseljék. Ezek: Povázay Soma, Gerba Gusztáv és Szathmáry Iván.

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek, köszvény, hólyag- és vesebetegeknek.

Félpohár VITA-forrás a gyomorférgést azonnal megszünteti.

A vállalat tulajdonosa: 3271

"CONSUM" kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 16-18

Főraktár: Kardos Miklós ásványvízkereskedőnél Arad.

Kapható: Éles Ármán, Nagy Farkas, Dalmel Lajos, Dür, Fejér Gyula stb. cégekénél.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kártérítési per egy aradmegyei bánya-cég ellen. Nemrég adtuk hírt arról, hogy a Gál és Tirnauer radna-barackai kőbányatulajdonos cég kártérítési keresetet indított Aradmegye ellen, mert másfél esztendeig szünetelt a bánya üzeme. Az aradi törvényszéken mostanában a Gál és Tirnauer-cég ellen indult meg kártérítési per, amelyet Darányi János vármegyei aljegyző, tb. főszolgabíró adott be. Darányi szőlőbirtoka a Gál és Tirnauer cég kőbányájának szomszédságában van. Darányi szerint a bányatulajdonosok az ő szőlőjéből kétszázhetven négyzetméter területet önkényesen kihalítottak s azt robbantásaik által tönkretették. Ezzel Darányinak 5200 korona kárt okoztak és Darányi most ennek a kárnak megtérítését követeli.

§ Ami nem sikkasztás. Érdekes ítéletet hozott most a nagyváradi ítélőtábla Inczédi Imre aradi asztalosmester ellen indított bűnügyben. Inczédi Imre anyagi viszonyai mintegy másfél évvel ezelőtt ziláltsá válnak és a hitelezői végrehajtást vezettek ellene, sőt egyik budapesti hitelezője árverést is tüzetett ki. Inczédi az árverés előtt eladta a lefoglalt ingóságokat. Ezt a büntetőtörvénykönyv sikkasztásnak minősíti. Az aradi ügyészség sikkasztással meg is vádolta Inczédit, aki a főtárgyaláson azzal védekezett, hogy ő 1100 koronát már kifizetett a hitelezőknek s így jogosan adta el azokat az ingóságokat, amelyek értéke mindössze 940 korona volt. A büntetőtörvénysek egy napi fogházra ítélte Inczédit, aki az ítéletet a táblához felebbezte meg. Az ítélőtábla megsemmisítette a törvényszék ítéletét és Inczédit felmentette. Az indokolásban kimondja az ítélet, hogy Inczédi nem követett el sikkasztást, amikor a 940 koronára becsült ingóságokat eladta, mert hiszen közben 1100 koronát kifizetett a hitelezőinek és így azokat nem károsította meg. Hogy az 1100 koronából véletlenül épen annak a hitelezőnek semmi sem jutott, aki az árverést Inczédi ellen megkérte, az nem ad okot Inczédi megbüntetésére. A tábla szerint ez ügy elbírálására a polgári törvényszék illetékes.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

R. N. Leghelyesebb, ha direkt hozzá fordul, mert bizonytalan, hogy mely napokon van itthon.

Ritter 18, Jelenleg Aradon van.

Joghallgató. Őszinte bírálatot akar? Kár volt ezzel fáradnia. A tehetségnek nyomát se találjuk benne. Ilyen körülmények között nem vállalkozhatunk rá, hogy más lapnál elhelyezzük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Nehézségek a Hungária Banknál. A Hungária Bank r.-t., amely csak nemrég alakult meg, alig tudja működését megkezdeni, mert Kugler Albert vezérigazgató nem ismeri a fővárosi viszonyokat, nem mer üzletet kötni. A társaság egy-két apróbb parcellázási üzlettel kívül

semmit sem csinált és eddig még a horribilis házbért sem kereshette meg, a bank nemrégiben tárgyal egy fővárosi középbank igazgatójával, akit Kugler Albert mellé akartak rendelni, de megállapodás nem jöhetett létre, mert az illető az ügyletek megkötése tekintetében szabad kezet akart.

= Az aradi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy Zám községben a folyó évi szeptember 10 ére eső országos vásár ez évben kivételesen szeptember 11-én fog megtartatni.

= Országos sörárpa-vásár. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ezúton értesíti az érdeklődőket, hogy folyó hó 22-én lesz Miskolcon az idei országos sörárpa-vásár.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 13

Készáru.

Kínálat, vételkérve megfelelő, 30 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.48	11.48
Buza 1913. áprilisi	11.83—11.94	11.84—11.85
Rozs 1912. októberi	9.28	9.39
Tengeri 1912. aug.	9.35	9.38
Tengeri 1913. májusi	7.50—7.51	7.51—7.52
Zab 1912. októberi	9.62	9.63
Az árak 50 kilónként számítva.		

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Augusztus 12. —

Magyar anyajáradék 4 ^o / _o	—	—	107.85
Magyar koronajáradék 4 ^o / _o	—	—	87.25
Magyar koronajáradék 3 ¹ / ₂ ^o / _o	—	—	76.75
Magy. földteherm. kötvény 4 ^o / _o	—	—	86.75
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	—	—	89.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	—	—	213.—
Tiszazab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	143.—
Osztrák járadék papírban	—	—	87.15
Osztrák járadék ezüstben	—	—	90.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	112.80
Osztrák koronajáradék 4 ^o / _o	—	—	87.13
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	20.76
Magyar hitelbank-részvény	—	—	860.25
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	655.50
Osztr.-magy. államvasúti részvény	—	—	718.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	19.07
Német birodalmi márka	—	—	117.70
Londoni vista	—	—	241.25
Páris vista	—	—	95.40
10 márkás arany	—	—	28.50

Kőbányai sertés piac.

— Augusztus 12. —

Augusztus 10. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 156—157 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 164—166 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 170—174 fillérig.

Sertéslétszám: 1912. évi augusztus hó 8. napján volt készlet 32743 drb. — 1912. augusztus hó 9-én felhajtott 1030 drb. — 1912. augusztus 9-én elszállított 451 drb. — 1912. augusztus 10. napjára maradt készletben 37822 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: élénk.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma kedden, 1912. augusztus 13-án

1. Dupuly asszony kéri. Humoros. — 2. Egy jó csendő. Életkép. — 3. Kecsege, mint ujságíró. — 4. Mont-Blank. Természet után. — 5. A 40 éves asszony. Dráma.

Előadások délután 1/2, 7 órától kezdve esti 1/2, 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérnek kalap nélkül megjelenni. — Minden előadás katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma kedden, 1912. augusztus 13-án:

1. A nemes tett jutalma. Megható dráma. — 2. Kikérics gyanakszik feleségére. Kacagtató. — 3. Dick Turpin a banditák királya. Dráma. 4. A nőgyűlölő. Vigjáték.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódva 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Limbek János és Fia

első m. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetés- rendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Angele Mátyás és neje szül. Brunnen-schenkl Malvin, a maguk, úgy gyermekeik Jenő és Laci, nemkülönben a számos rokon nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják forrón szeretett s felejthetetlen egyetlen drága jó leányuk, illetőleg testvér és rokon

Klárának,

folyó évi augusztus hó 12-én, hajnali 1 órakor, életének 3-ik taviszán, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A megboldogult hült tetemei folyó hó 13-án, d. u. 3 órakor loznak Eötvös-utca 10. számú házból a róm. kat. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Aldás és béke az oly korán megboldogult poraira!

Arad, 1912. augusztus 12-én. 4806

10% a féláron alul 10%

Telefon 902. városi és megyei 902.

egyedüli lerakata 16 K., 20—24 K. árban
Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Limbek János és fia

első magy. kir. szab. érokoporsó gyára és temetés rendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Alulírottak fájdalomtelt szívvel tudatják a forró szeretett s felejthetetlen jó férj, illetőleg édes atya, após, nagyatyja és rokon

Reingruber Jánosnak,

folyó évi augusztus hó 11-én esti 6 órakor, életének 85-ik és boldog házasságuk 54-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

A megboldogult hült tetemei augusztus hó 13-án délután 5 órakor loznak Rakóczi-utca 24. számú házból a róm. kat. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szt.-mise a boldogult lelki üdvéért augusztus hó 16-án délelőtt 8 órakor fog a főt. Minorita-tyúk szentegyházában az egék urának bemutatatni.

Aldott legyen emlékezte!

Arad, 1912. augusztus hó 11-én.

Özv. Reingruber Jánosné, szül. Schmidt Julia, neje. Reingruber János. Reingruber Mari. Özv. Hank Józsefné, szül. Reingruber Julia, Reingruber Franciska, Reingruber Paula, volt Wagner Jánosné, Reingruber Hermin, gyermekei. Reingruber Jánosné, szül. Stelmayer Anna, menyő, Hank Albert, Hank Ferencz Ödön, Hank Alice, Hank János, Reingruber Marika, Reingruber Ilonka, Reingruber Irén, Reingruber Stefánia, Wagner Olga, Wagner Ödön. 4806

Uj zeneiskola Aradon!

Tisztelettel értesítjük Arad és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy szeptember 1-jével Aradon, Andrassy-ut 8. szám alatt (II. em., a Minorita templommal szemben) a modern zenei kultúra legmagasabb színvóján álló, zeneakadémiai módszer szerint működő

5 főhangszeres zeneiskolát

nyitunk.

Hangszerek: hegedű, zongora, cimbalom, cello és ének.

Tandij: (3 és ill. 4 növendékkel 1 órában). 2 főhangszerrel és 9 melléktanszakkal együtt 8, ill. 12 korona.

Előjegyezhetni Szalay Aranka tanárnőnél (Rakóczi u. 23.) Ugyanott részletes körlevél kapható.

A beiratkozásokat és felvételi vizsgákat augusztus 27-től szeptember 10-ig tartjuk.

Támazkodva magas képzettségünkre és hosszú, eredményes gyakorlatunkra, bizalommal kérjük az aradi n. é. közönség támogatását, kiváló tisztelettel:

Szalay Aranka, Zsy Margit,
a zongora- ének okl. tanárnője. okl. zongora-tanárnő.

Dr. Mezey Zsigmond,
okl. hegedűtanár, a cello-, viola- és melléktanszakkal tanára. 4915

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Nyári színes cipők és angol tennis

CZIPŐK

Engelhardt Chassalla SZANDALLOK már megérkeztek!!

Valámit a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK

Egységárban, 1901

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad-Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

Telefon 387. sz.

I. rendű 253-as számú szabadalmazott hornyolt és közönséges

**Fedélcserép,
Portlandcement,
Gipsz,
Fedőlemezek,
Nádfonat és
Mész**

legolcsóbban kapható

4575

Braun N. A.

cégnél

Arad, Boros Beni-tér 7.

Házlebontás miatt üzletemet Deák Ferenc-utca 7. sz. alá helyezem.

A raktáron levő villamos csillár és lámpákat leszállított árban adom el.

Diamant Ferenc

villamos szerelő. 3161

Villanyvilágítást

csengő és motorberendezéseket, csillárokkal együtt olcsón szerel és szállít

1681

Kalmár

Salaos-utca.

Új kávéház megnyitás.

Értesitem a nagyérdemű közönséget és tisztelt vendégemet, hogy **Boros Beni-tér 15. sz.** (Dengl-ház) egy csinosan és kényelemmel felszerelt

„Korzó” kávéházat

rendeztem be és azt szombaton, augusztus 10-én megnyitottam. Külön szeparék. Uri társaságok találkozó helye. Reggelig nyitva.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérem, tisztelettel

Porczán János,

kávész. 5171

Amerikai Gyorstalpaló Vállalat Tököly-tér 2. szám.

A nagyközönség szíves tudomására hozom, hogy a legmodernebb amerikai gépekkel felszerelt, villanyerőre berendezett

gyors cipő-talpaló vállalatot

létesíttem, hol elvállalok tökéletes és tartós kivitelben mindennemű cipők készítését. Mértékutáni megrendelések 1 napon belül. — Talpalások 10 perc alatt készünek, melyek megvárhatók.

ÁRAK:

Férfi varrott talpalás sarokkal	— — — — —	K. 3-50
Női	— — — — —	K. 3—
Férfi szeges	— — — — —	K. 2-80
Női	— — — — —	K. 2-20
Gyermek	— — — — —	K. 1-80

Felelések a legolcsóbb árban. — Előre biztosítom igen tisztelt rendelőmet, hogy a legszolidabb munkát legjobb anyagból nyújtom, melyért szavatosságot vállalok.

Szíves pártfogást kér

5167

FREIFELD, tulajdonos.

PORTLANIT valódi zimonyi ASZBESZTPALA

a jelenkor legjobb tetőfedő anyaga Tartósságáért 50 évi jótállás.

Egyedelárusítás: **Fülöp Lajos** hajlitott fabutorgyár Arad, Hajó-utca I. Telefon 75.

Költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

4587

Két

tejjesen új Szeifert-féle

carambolasztal

eladó

és megfektethető a Fehér Kereszt szállodában.

5104

Sámozatlan bérkocsi

kiadó

délelőtt 1/2 10 óráig és délután 2—4-ig Urbán

Iván-u. 47. sz. 5165

Pályázat.

A B.-Csabai Termény- és Áruraktár r. t. igazgatósága a lemondás folytán üresedésbe jött ügyvezetői állásra pályázatot hirdet.

Az állás javadalmazása 3600 korona törzsfizetés, 2% jutalék az évi tiszta nyereség után és lakás, fűtés, világítás.

Kérvények 1912. év augusztus hó 25-ig nyújtandók be a B.-Csabai Termény- és Áruraktár r. t. igazgatóságához.

Az állás a megválasztás után lehetőleg azonnal elfoglalandó.

Békéscsaba, 1912. augusztus 10.

A B.-Csabai Termény- és Áruraktár r. t.

igazgatósága.

5150

Ha rovatban minden szöveg egy-
mire belátásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József 16h. ut. sz.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztő: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg első — vagy levélbélyegekben. Tudakosodásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. A felvétel megkövetelésénél. (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításal utólag a kiadóhivatal, és esetleg. választóhelyig cselekedendő. Az apróhirdetések díja a szöveg száma szerinti számított. Minden szöveg 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kivánt szövegek a közlésben előszűrésrel jeltendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kivánsára díjtalanul megőrizkedik. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

LEVELEZÉS.

„Özv. asszonykák.”

A fizikai szabályok értelmében, egy és ugyanazon időben az ember csak egy helyen lehet . . .

Gummi cikkek

Legfinomabb minőségben Vojtek és Weisznál. I-5251

OKTATÁS.

Gyorsírást

tanítok harminc leckeóra alatt biztos eredménnyel. Cim a kiadó hivatalban. 6589

Szép fogakat

ápolni kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentolin fogcrémje. I-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Gazdasszonyi

állást keres, középkorú. Cim a kiadóhivatalban. 5108

Házvezetőnői állást keres

egy jobb házból való nő, helyben vagy vidékre. Választó-utca 55. szám. 5130

Vasalónő

házakhoz ajánkozik. Cim Csernovits Péter-utca 3. 5170

ALKALMAZÁST NYER.

Intelligens

fiú fogtechnikus gyakornoknak felvétetik, Novák Rudolf fogtechnikai műtermében. Arad, Szabadságtér 5. szám. 4937

Varrónő

állandó munkára, jó fizetéssel, azonnal felvétetik Lengyel Lőrinc butorgyárában. 6588

Magános urnőhöz

kisasszony társalkodónőnek kerestetik. Jelentkezni lehet d. u. 2-5-ig Batthyány-utca 32. sz., I. emelet. 5166

Egy szorgalmas,

szakképzett izr. fűszerkereskedő segéd szeptember elsején, vagy azonnal alkalmazást nyer Ritter Jakabnál, Tenkén. Ki a vasat is érti, előnyben részesül. Szombaton zárva. 5178

Intelligens

elárúsító, aki a magyar, német és román nyelvet bírja, felvétetik. Neumann M. ruhatelepén, Arad. 5093

KIADÓ LAKÁS.

Egy csinosan butorozott

külön bejárattal levő utcai szoba, a földszinten, azonnal kiadó. Zoltán-utca 2. 5149

Erzsébet-körút 20., I. e. 10. a.

alatt kiadó egy feltétlen tiszta, 2 ablakos szoba, ellátással vagy anélkül. 5172

Három utcai,

1 udvari első emeleti modera lakás november hó elsejére kiadó Karolina-utca 7. alatt. Telefon 372. sz. 5099

2 szobás

utcai lakás, emeleten, nov. 1-re kiadó. Forray-utca 2. szám. 5100

Pentre költözött

mérnök családnál, elegánsan butorozott utcai és udvari szoba, modern confortal azonnalra kiadó. Andrassy-körönd közelében. Kmetty-u. 15. sz. I. em. ajtó 5. 5119

2 szobás utcai lakás

azonnal is vagy szeptember 1-től kiadó Aranykéz-utca 20. szám.

Köpett parket

tűkörütyes lesz, ha azt Vojtek és Weisz parket-pasztájával dörzsöli fel. I-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Glafey Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és szagtalan, egyben meleg tartható a gyermek részére a tej vagy tea. Kapható Aradon, Eles Armin, Fejér Gyula, Török Andor és Társa, Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dárr Gusztáv cégeknel. Battonya: Geller Samu, Pecska: Lusztig Ernő 5014

Nappal elegáns fotel

éjjel kényelmes ágy, a szab. Szopper-zsölye kapható, már 105 koronától kezdve, továbbá divánok, ottománok I. és III. részű matracok, összecusukható vaságyak, gyermek-ágyak, levarott szalmazákok legolcsóbb bevásárlási forrása Reiner J. Gyula kárpitós és díszítőnél. Lázár Vilmos-utca 1-2. sz. 4363

Benzia locomobil

12 HP. teljesen jó karban, jótállás mellett jutányos árban és kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Vostinar Istvánné cég Világos. 4351

Féltárban

Antiquar. de teljesen tiszta legújabb kiadású tankönyvek nálam már kaphatók, esetleg előjegyezhetőek. Krausz Paulin, színházépület, telefon 511. 4541

Egy

teljesen jó karban lévő gyermek-kocsi, egy gyermek luxuskocsi, egy ülőszék és egy új mosógép osavarral olcsón eladó. Chorin Áron-utca 1. 5128

Benzin mótör

2 1/2 lóerős, egy dinamó világítás és hajtásra teljes lámpa és húzallal felszerelve eladó. Ugyanott egy féderes ponyva kocsi, megvétele kerestetik. Cim a kiadóban. 5135

Vanilon

egy zacskó ára 10 fillér, teljesen pótol egy rud legfinomabb vaniliát, alkalmazása azonban sokkal egyszerűbb és sokkal kiadóbb. Sütő-por Baking Powder, finom tészta készítéséhez. Németországban, Angliában és Franciaországban nem élesztöt, hanem Baking Powdert használnak. Egy zacskó ára 10 fillér. Földes Kelemen gyógyszerháza Arad. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Jó családból való

iskolás gyermekket a közeli tanévre teljes ellátás és családi felügyelet mellett, esetleg zongorahasználattal és oktatással elvállalok. Horovitz Samuné, Böttös-utca 17. 5061

Virágok és rózsák

élsődiei és bolhái ellen használjon 2% os „Tabicotin Emulsió Vojtek.” Siker biztosítva. Vojtek és Weisz, Arad. I-5251

Fényképezési gépek

és felszerelések, bármilyen gyártmány, javítását és átalakítását szakszerűen, legjutányosabb árban, felelősséggel elvállalunk Ascher Ferenc és Társa műszerészeti üzlet Arad, Deák Ferenc-u. 30. 4121

Kerti vetemények

saláta, káposzta bolhái és élsődiei ellen legbiztosabb a 2% os „Tabicotin Emulsió Vojtek.” Vojtek és Weisz Arad. I-5251

Egy nagy piacelhelyiség

kiadó Deák Ferenc-utca 7. sz. a., műhelynek, vagy raktárnak. 5092

Legkellemebb

és legpompásabb zamatú üdítő italt készítjük a Földes gyógyszerháza által hozott Citronellal. Nékülöztethetetlen hűsítő, üdítő, szomjúságot csillapító szer, különösen ajánlható ott, hol jó ivó víz rendelkezésre nem áll. A legrosszaabb ivó vizet is sterilizálja. Egy adag 6 fillér. 1224

Díamant Jászó

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület és díszmű bádogos munkákat legjutányosabban készít ugy helyben, mint vidéken. 8951

Ügyes kárpitós 1211

ajánkozik a szakmába bármilyen kárpitós munkák pontos és kitűnő elvégzésére, egy saját műhelyben, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemlés nélkül. Stáhl M., Thököly tér 7. sz.

INGATLAN.

Központi ingatlan- 491

forgalmi iroda Aulich Lajos-utca 2. Tyityán Testvérek, ahol a legszolidabban lesz lebonyolítva házak, földbirtokok, szőlőbirtokok eladása és vevése. Ugyisintén kieszeközöl pénzkölcsönöket házakra, földre és mindennemű ingatlanokra, a legelőnyösebb feltételek mellett.

Tőkebefektetésre

ajánlom 10% ot jövedelmező, 15 évig adómentes Álmos-utcai (Máv. fűtőház mellett) bérházam megvételét. Értekezhetni: Codilla építész irodájában. József főherceg-ut 19. szám alatt. 2741

Szőlőmoly

(Heurwurm) ellen legbiztosabban mentheti szőlőtermését 1 1/2 % os „Tabicotin Emulsió Vojtek” permetezése által. Vojtek és Weisz. I-5251

Taxameteres

Bér-autók
Telefonszám **816**
2881
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 9. sz.

Zálogház-

ból arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-ter 1. sz. 3321

Ha pontosan és discretén akarja ügyeit elvégeztetni, úgy csak a

Gyorsfutár-vállalathoz

forduljon, Zrinyi-u. 1. Telefon 848.

Ugyisintén elvállal koszthordást, színházjegyváltást, gardirozást, reklámok kiosztását, számlák incassázását, lakás és butorozott szoba kiadást és keresést is a legolcsóbb árakban. 243